

De företagsamma 2026

- Kommunsektorns intrång i näringslivet stöter bort lokalt företagande och minskar överlevnadsgraden bland de lokala företagen
- **4 av 10** anställda i regionalt ägda företag arbetar subventionerat i "näringslivet" snarare än i offentlig förvaltning - i kommunalt ägda bolag är motsvarande siffra **19 av 20** anställda
- Skillnaden i arbetad tid mellan företagare och anställda ökar
- **De företagsamma är de bästa jobbskaparna!**

Småföretagarnas

Riksförbund

De företagsamma 2026

Nima Sanandaji

Pottenborgsvägen 4B, 263 57 Höganäs

Info@smaforetagarna.se

För frågor kontakta Caroline Szyber, vice ordförande för Småföretagarnas
Riksförbund: caroline.szyber@smaforetagarna.se

Rapporterna kan laddas ned via: <https://smaforetagarna.se/var-agenda/rapporter/>

Innehållsförteckning

Förord Ghassan Ghaziri	4
Sammanfattning	6
Inledning	8
Företagare jobbar typiskt en lördag extra per vecka	12
Kommunsektorns näringslivsverksamhet tränger ut företagsamhet	14
Företagsamma stärker den lokala arbetsmarknaden	18
Utveckling av företagsamma	22
Reformer för fler företagsamma	26
Referenser	29
Appendix A. Sveriges kommuner rankade efter andel företagsamma per invånare i åldrarna 20–79 år	31
Appendix B. Utveckling av företagsamma i mindre städer och glesbygd	39
Appendix C. Utveckling av företagsamma i och nära större städer	47
Appendix D. Utveckling av företagsamma i och nära storstäder	54

Förord Ghassan Ghaziri

Småföretagarnas Riksförbund är bildat av och drivs av småföretagare och vi vet därför vilka utmaningar en småföretagare möter i verkligheten. Vi företräder cirka 30 000 småföretag och är en vass aktör i den politiska debatten när det gäller att förbättra småföretagares villkor. Vår huvudsakliga uppgift är att skapa en tryggare, enklare och mer lönsam vardag för medlemmarna. Det uppnår vi både genom ett starkt näringspolitiskt engagemang och genom att erbjuda bra medlemsförmåner.

I denna rapport visar vi hur företagande bidrar till en positiv ekonomisk utveckling, men att detta är en kraft som kan utnyttjas mycket mera om vi tar oss an de hinder som finns. En glädjande nyhet är att Sverige har begåvats med cirka 3 070 fler företagsamma, d.v.s. aktiva jobbskapare, jämfört med förra året. Tyvärr tyngs allt jobbskapande i Sverige av omfattande pålagor och regleringsbördor. Det finns också, som årets rapport fokuserar på, omfattande problem med att kommuner och regioner bedriver egna företag i näringslivet. Det handlar oftast om osund konkurrens, finansierad av skattebetalarna

I företag som ägs av regioner, verkar fyra av tio anställda i näringslivet snarare än i offentlig förvaltning. Bland kommunerna är det ännu värre, där jobbar bara en av tjugo i företag i offentlig förvaltning, medan nitton av tjugo jobbar i de näringslivsföretag som kommunerna driver. Det är hög tid att landets kommuner lägger ned denna osunda konkurrens. Ett starkt argument är att vi kan visa att företagens överlevnadsgrad är lägre i de kommunerna med stort inslag av kommunala ”näringslivsföretag”. Offentlig näringsverksamhet undergräver de lokala småföretagens överlevnadschanser.

Som du kan läsa om i denna unika rapport jobbar den genomsnittliga företagaren mer än vad befolkningen i övrigt gör, om de ens har ett jobb. Gapet i arbetad tid har ökat jämfört med förra året. Det är alarmerande och visar på behov av förändring. Konkreta reformer krävs för att stimulera fler att bli företagsamma. Det behöver i grunden bli tryggare, enklare och mera lönsamt att driva företag. Om så sker kommer fler ta steget att bli företagsamma och det blir därmed fler jobbskapare i landet. Situationen idag är inte balanserad. Den som är företagare har ansvar för sina anställdas ohälsa, även om denna är resultatet av slagsmål eller en Schönhetsoperation. Den som själv är företagare har ett stort ansvar för andra men svagt eget skydd om denne själv skulle drabbas av sjukdom.

Reformer som minskar företagares stress och gör det mera lönsamt att driva företag är nyckeln till konkret förbättring. Exempel på angelägna åtgärder är:

- Kommunerna bör i mindre utsträckning om ens alls bedriva egen verksamhet i näringslivet, detsamma gäller för regionerna. Det är dags att sluta konkurrera ut de lokala småföretagen
- Kommunala tillsynsavgifter ska inte tas ut om inte tillsyn sker och måste dessutom minimeras
- Lagen om offentlig upphandling behöver anpassas till småföretagarna.
- Systematiskt arbete med regelförenkling behövs.

Höganäs i augusti 2026

Ghassan Ghaziri

Förbundsordförande Småföretagarnas Riksförbund

Sammanfattning

I Sverige finns 349 170 *företagsamma*, personer som driver privata arbetsplatser med minst en och upp till 49 anställda. Nivån som uppmättes sista maj 2026 är 3 070 mera än under samma tid föregående år, det har alltså skett en viss tillväxt av *företagsamma*. *Företagsamma* är viktiga för svensk ekonomi genom att kommuner med större andel som bedriver privata arbetsplatser har högre förvärvsfrekvens och färre arbetslösa. En procent högre andel *företagsamma* som andel av de vuxna är länkad till 1,2 procentenheter lägre andel inskrivet arbetslösa. Bland utrikesfödda är effekten mer än dubbelt så stor, 2,5 procentenheter lägre andel inskrivet arbetslösa för varje procent fler av kommunens invånare som är *företagsamma*.

Sverige har haft en marginell ökning av *företagsamma* över senare tid, men det går långsamt. Ett större lyft behövs för att nå ambitionen att var tjugonde vuxen blir en jobbskapare. I så fall skulle arbetslösheten minska med 23 600 personer, visar en analys baserat på mönstret bland samtliga kommuner i Sverige.

Regionalt har Norrbotten och Gotland jämfört med förra året lyfts tydligt i företagsamhet. Även Kalmar och Dalarna har haft en stark utveckling. I Storstadsregionerna Stockholm, Västra Götaland och Skåne har det funnits en viss men svagare tillväxt av andelen *företagsamma*. I Blekinge och Kronoberg har andelen *företagsamma* minskat mellan slutet av maj 2025 och slutet av maj 2026.

Denna rapport fokuserar på att många kommuner i Sverige bedriver egen näringsverksamhet, vilket utgör osund konkurrens mot det lokala ekosystemet av privata företag. I företag som ägs av regioner, verkar fyra av tio anställda i näringslivet snarare än i offentlig förvaltning. Bland kommunerna är det ännu värre, där jobbar bara en av tjugo i företag i offentlig förvaltning, medan nitton av tjugo jobbar i de näringslivsföretag som kommunerna driver. Kommunsektorns näringsverksamhet tränger ut *företagsamma* och minskar företagens överlevnadsgrad. Sammanlagt finns runt 77 500 anställda i Sverige i ”näringslivsföretag” som drivs av kommuner och regioner.

Ett annat fokus i denna rapport är den hårda belastning som småföretagare utsätts för i termer av arbetad tid. Småföretagarna är Sveriges hårdast arbetande grupp på arbetsmarknaden. De måste utföra själva jobbet med att driva och utveckla företaget samt även ta ansvar för att hantera administration och krav från offentlig byråkrati. Varje genomsnittlig arbetsvecka jobbar

en typisk företagare drygt en halv arbetsdag (4,4 timmar) extra, jämfört med en anställd. Gapet i arbetad tid mellan företagare och anställda har ökat jämfört med föregående år.

Förändringarna ser lite olika ut beroende på kommuntyp. Andelen *företagsamma* har jämfört med samma tid föregående år ökat särskilt i **landsbygdskommuner, landsbygdskommuner med besöksnäring, långpendlingskommuner nära större stad** samt **pendlingskommuner nära större stad**. Även i **mindre städer, pendlingskommuner nära storstad** och **storstäder** har andelen *företagsamma* stärkts något. I **pendlingskommuner nära mindre tätort** samt **större städer** har dock andelen *företagsamma* varit oförändrad sedan förra året och inte lyft.

Företagsamma spelar en avgörande roll på arbetsmarknaden, men har själva ofta många arbetade timmar, brist på sömn samt brist på vila under helger och sommar. För att skapa ett lyft i företagsamheten och därmed få fart på jobbskapande behövs konkreta reformer som underlättar företagares liv.

Särskilt Sveriges näst största och tredje största stad, Göteborg och Malmö, har en klar brist på *företagsamma* trots att dessa är universitetsstäder, har stora hamnar, omfattande handel med omvärlden, och i Malmös fall integrering med välbärgade Köpenhamn. I Göteborg är uppskattningsvis 2,2 procent av den vuxna befolkningen anställda i kommunsektorns ”näringslivsföretag”, klart över genomsnittet för landets kommuner som är 1,5 procent. Frågan om kommunala ”näringslivsföretag” är särskilt aktuell i Sveriges näst största stad, då det i Göteborg finns låg andel *företagsamma* och omfattande fokus för kommunen att bedriva egen näringslivsverksamhet, i osund konkurrens med det lokala ekosystemet av *företagsamma*. Sammanblandningen av kommunal- och näringslivsverksamhet utgör dessutom en grogrund för korruption.

Inledning

Småföretagarnas Riksförbund har utvecklat måttet *företagsamma* för att mäta aktivt företagande. Detta mått definieras som **privata arbetsplatser med säte i en svensk kommun och som har minst en anställd**. Begreppet är inte direkt kopplat till begreppet företag, eftersom exempelvis ett företag med 5 olika arbetsplatser ses som 5 *företagsamma*. I rapporten *De Företagsamma – Sveriges 350 000 Jobbskapare*, som utkom i slutet av 2019 kunde vi visa att koncentrationen av *företagsamma* (andel *företagsamma* bland befolkningen i åldrarna 20–79 år) i Sveriges 290 kommuner har en betydligt starkare koppling till utfall på arbetsmarknaden än det traditionella måttet på företagande (andel företagare bland förvärvsarbetande).¹

Även våra senare undersökningar bekräftar att det finns en stark koppling mellan andelen av befolkningen i kommuner som är *företagsamma* och utfallet på arbetsmarknaden. Ju fler *företagsamma*, desto högre förvärvsfrekvens och desto lägre arbetslöshet. Särskilt stor är effekten bland utrikes födda, som har klart högre arbetslöshet än svenskfödda. Det är således uppenbart att det aktiva företagandet direkt påverkar utfallet på arbetsmarknaden i Sveriges kommuner, vilket är i linje med det budskap som Småföretagarnas Riksförbund länge har lyft fram om att små och medelstora företag är de främsta jobbskaparna i landet.

Analysen av de *företagsamma* baseras på mätning av antalet privata arbetsplatser med minst en anställd och med säte i en svensk kommun. Mätningen omfattar alltifrån frisörer till restauranger, butiker, verkstäder och konsultverksamheter.

En ytterligare fördel med måttet *företagsamma* är att fokus inte ligger på var bolag formellt är registrerade utan var verksamheten sker. Småföretagarnas Riksförbund mäter antalet *företagsamma* runtom i Sverige genom specialbeställningar från Statistiska Centralbyrån, SCB, med utdrag från företagsregistret. Antalet arbetsplatser med mellan 1 och 49 anställda, som har sitt säte i olika svenska kommuner, mäts. Då målsättningen är att mäta aktiva småföretag i det privata näringslivet exkluderas följande arbetsplatser i mätningen: värdepappersfonder, ekonomiska föreningar, bostadsrättsföreningar, kooperativa hyresrättsföreningar, europakooperativ, ideella föreningar, samfälligheter, registrerade trossamfund, familjestiftelser, övriga stiftelser och fonder, statliga enheter, kommuner, kommunalförbund, landsting, allmänna försäkringskassor, offentliga korporationer och anstalter, hypoteksföreningar, regionala statliga myndigheter, oskiftade dödsbon, försäkringsföreningar samt arbetslöshetskassor.

¹ Småföretagarnas Riksförbund (2019).

I Sverige finns sammanlagt 349 170 personer som driver privata arbetsplatser med minst en anställd och upp till 49 anställda. Detta motsvarar 4,63 procent av den vuxna befolkningen för mätningen i mitten av 2026.

”

I Sverige finns relativt få *företagsamma*, sammanlagt 349 170 personer som driver privata arbetsplatser med minst en anställd och upp till 49 anställda. Detta motsvarar 4,63 procent av den vuxna befolkningen för mätningen i mitten av 2026. Jämfört med samma period förra året har siffran ökat med 3 070 och andelen från 4,59 procent (se figur 1). *Företagsamma* har en nyckelroll i svensk ekonomi eftersom en stor del av tillväxt och jobbskapande uppstår ur denna grupp. Som framgår av figur 2 domineras *företagsamma* av riktigt små företag, då nära sju av tio har mellan en och fyra anställda. Soloföretagare och de som har ett fåtal anställda spelar således en avgörande roll på arbetsmarknaden. Det är ofta individer som både hanterar arbetet med verksamheten och mycket av administrationen på egen hand.

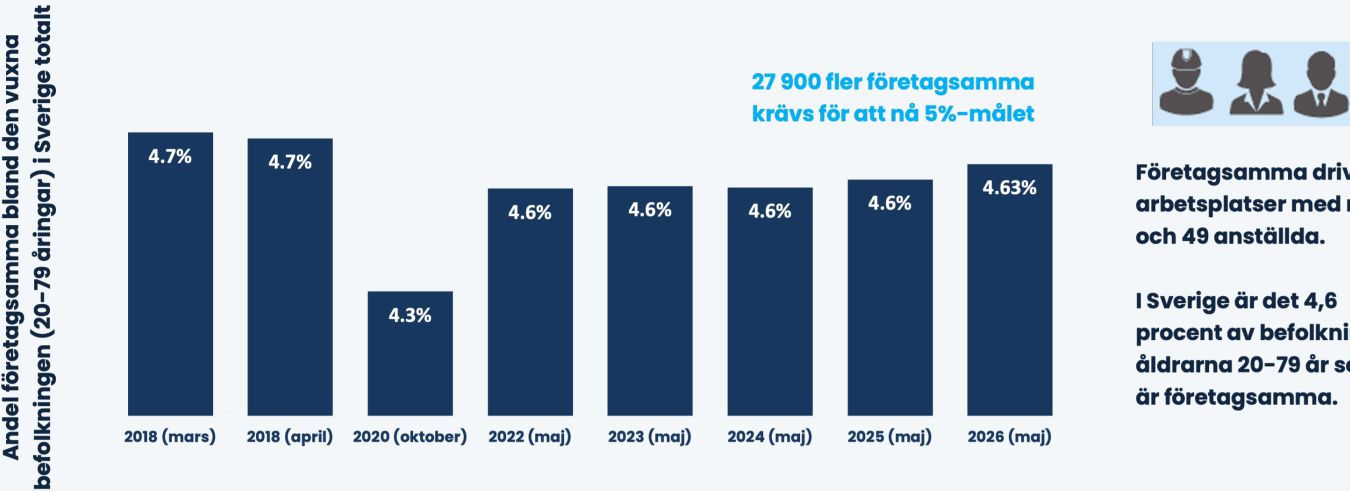
Sverige står inför betydande utmaningar kring att skapa bättre näringspolitik, som stimulerar fler individer att bli jobbskapare och i förlängningen ekonomisk tillväxt. Utmaningen har en tydlig geografisk dimension, då fler *företagsamma* särskilt behövs i de mer glesbefolkade delarna av landet. Småföretagarnas Riksförbund har i flera år argumenterat för att det saknas helhetsperspektiv i Sveriges näringspolitik. Tillväxt och utveckling sker framför allt i andra delar av landet. Tack vare sin stora och i regel köpstarka befolkning har tätbefolkade kommuner utvecklade marknader där olika tjänster och varor kan säljas lokalt.

Marknadernas storlek gör det möjligt för specialiserade företag inom olika näringar, främst tjänstesektorn, att växa fram. Högskolor och universitet finns i de större städerna, som också har en mer välutbildad befolkning. De mindre tätbefolkade kommunerna saknar dock inte

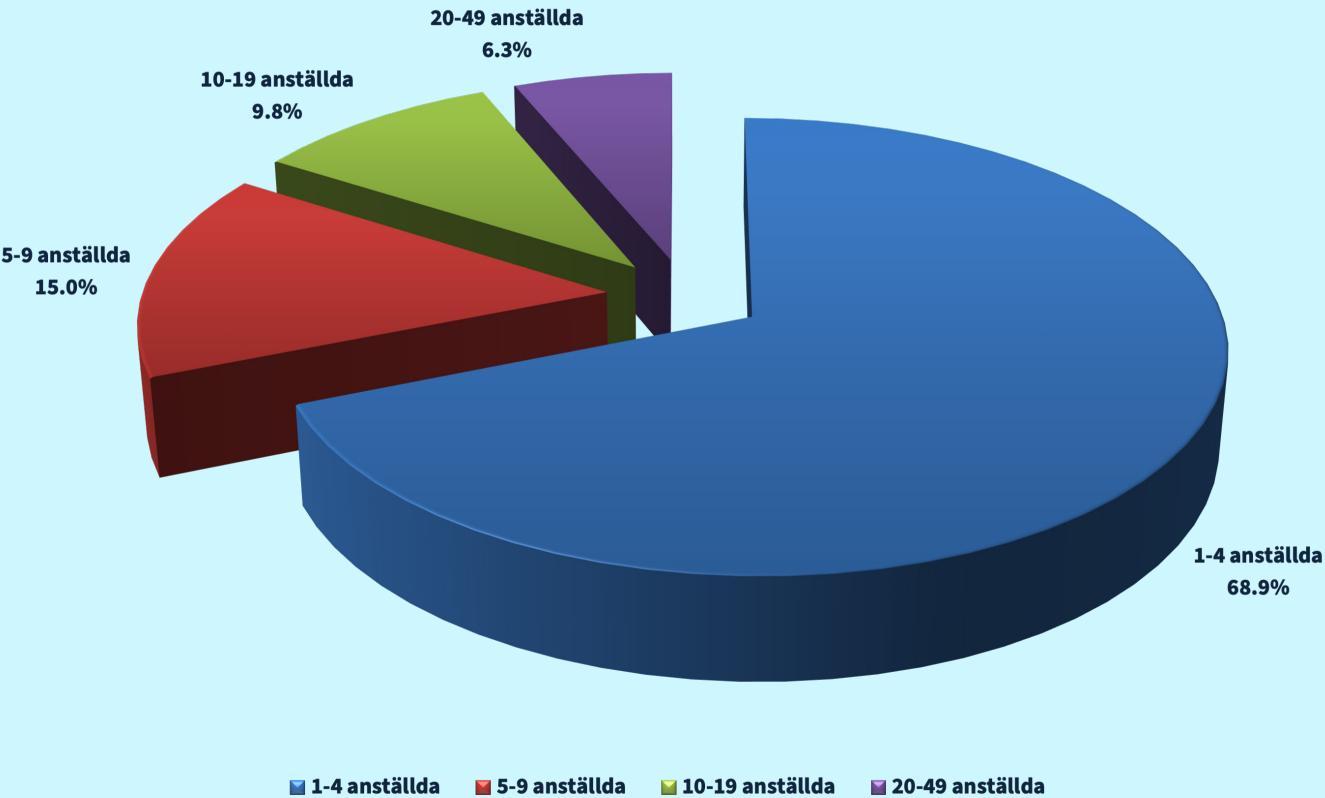
förutsättningar för tillväxt. De har i stället närhet till omfattande naturresurser, billig mark och billiga bostäder. Efterfrågan på produkter skapade från naturtillgångar, i form av till exempel malm och skog, stiger runtom i världen. Grundförutsättningar för tillväxt finns därmed även i mindre städer och landsbygd. Det som motverkar tillväxten är inte nödvändigtvis urbaniseringstrenden utan däremot omfattande regelkrångel som drabbar naturnäringar, som basindustrin och jordbruket.

Småföretagarnas Riksförbunds årliga rapport om det lokala företagsklimatet, SmåföretagarIndex, visar de viktigaste trenderna, en av dessa är den växande klyftan mellan landsbygd och tätorter. Denna trend kan sannolikt inte brytas utan förändringar i skattepolitiken.

**Figur 1. Företagsamma i Sverige
(% av invånarna 20–79 år)**

**Figur 2. Fördelningen av Sveriges
Företagsamma mitten av 2026**

Företagare jobbar typiskt en lördag extra per vecka

Företagare är en ovanligt hårt arbetande grupp, som ofta inte har lika mycket tid för vila och ledigheter jämfört med anställda. I figur 3 visas skillnaden i faktiskt arbetad tid i genomsnitt bland företagare och anställda. Medan en typisk arbetsvecka i teorin är 40 timmar är det verkliga antalet arbetade timmar i genomsnitt enbart 30,3 per person för anställda. Det reflekterar inslaget av helgdagar, semesterdagar, frånvaro av olika skäl samt att vissa jobbar deltid. Företagare jobbar i genomsnitt 34,7 timmar, det vill säga fyra timmar mer per vecka. Jämfört med föregående års analyser har anställda jobbat 0,2 timmar mindre per dag och företagare 0,3 timmar mera. Gapet har således ökat med en halv timme. Numera jobbar företagare i genomsnitt 4,4 timmar mera per vecka jämfört med anställda. Det motsvarar att behöva jobba lördag deltid extra varje vecka under året.

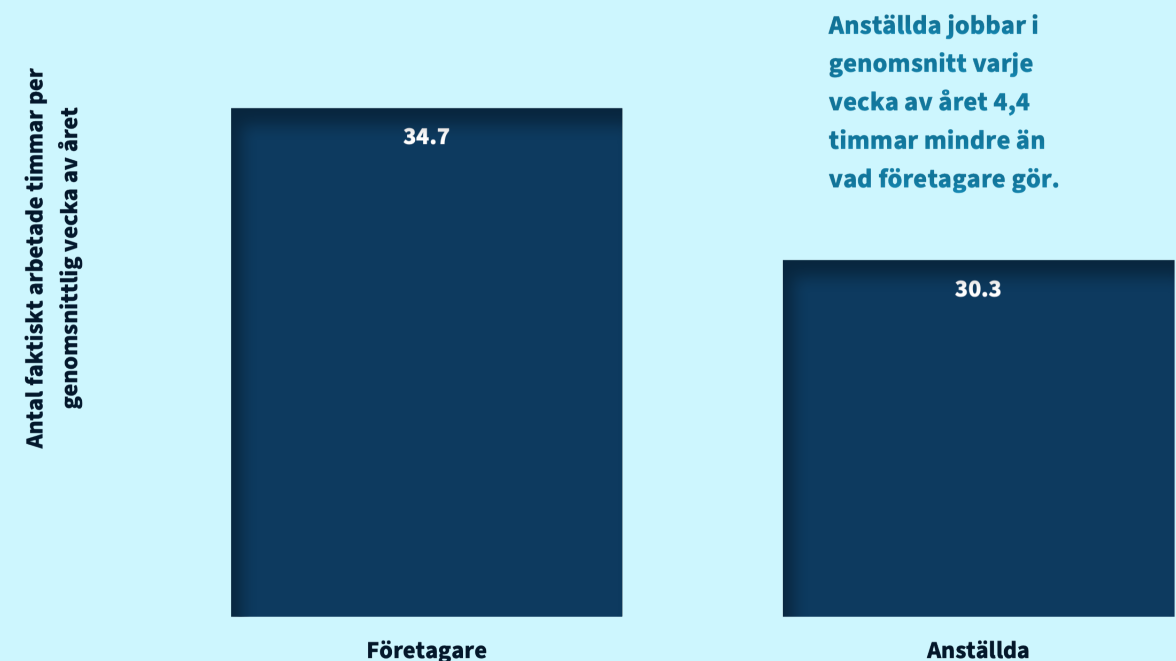

Numera jobbar företagare i genomsnitt 4,4 timmar mera per vecka jämfört med anställda. Det motsvarar att behöva jobba lördag deltid extra varje vecka under året.

”

Varje genomsnittlig arbetsvecka jobbar en typisk företagare i Sverige en dryg halv arbetsdag (4,4 timmar) mer än en genomsnittlig anställd. Företagare har nämligen inte bara ansvaret att utföra arbetsuppgifter, utan också att ta hand om omfattande administration och regelkrångel som är associerat med att driva eget. Som konsekvens har många företagare inte tid för regelbunden sömn, vila eller semester.

Figur 3. Företagare jobbar en dryg halv dag extra per vecka jämfört med anställda

Källa: SCB och egna analyser.

Kommunsektorns näringslivsverksamhet tränger ut riktig företagsamhet

Det offentliga kärnuppdraget är inte att bedriva näringsverksamhet. I praktiken skulle det trots det ändå kunna finnas skäl att göra det i vissa fall. Ett exempel kan vara drift av företag inom skola, vård och omsorg. Eftersom kommuner också har ett socialt ansvar för att hjälpa de som annars riskerar hemlöshet att finna boende kan det också vara rimligt med ägande av fastighetsbolag. I denna rapport analyseras förekomsten av kommunalt och regionalt drivna företag i Sverige.

Det visar sig att bland de av regionerna ägda företagen, arbetar fyra av tio anställda i näringslivsverksamhet och resterande sex av tio inom offentlig förvaltning. Bland de företag som drivs av kommunerna är det dock bara en av tjugo anställda som verkar i företag i offentlig förvaltning, och den överväldigande majoriteten på nitton av tjugo i företag i näringslivsverksamhet. Som visas i figur 4, är andelen av de anställda i kommunalt ägda företag som verkar i näringslivsverksamhet snarare än i offentlig förvaltning drygt 95 procent, till och med högre än 88 procent för statligt ägda företag. I stort bör inte kommuner och regioner bedriva företag alls, det förekommer dock i omfattande utsträckning i Sverige.

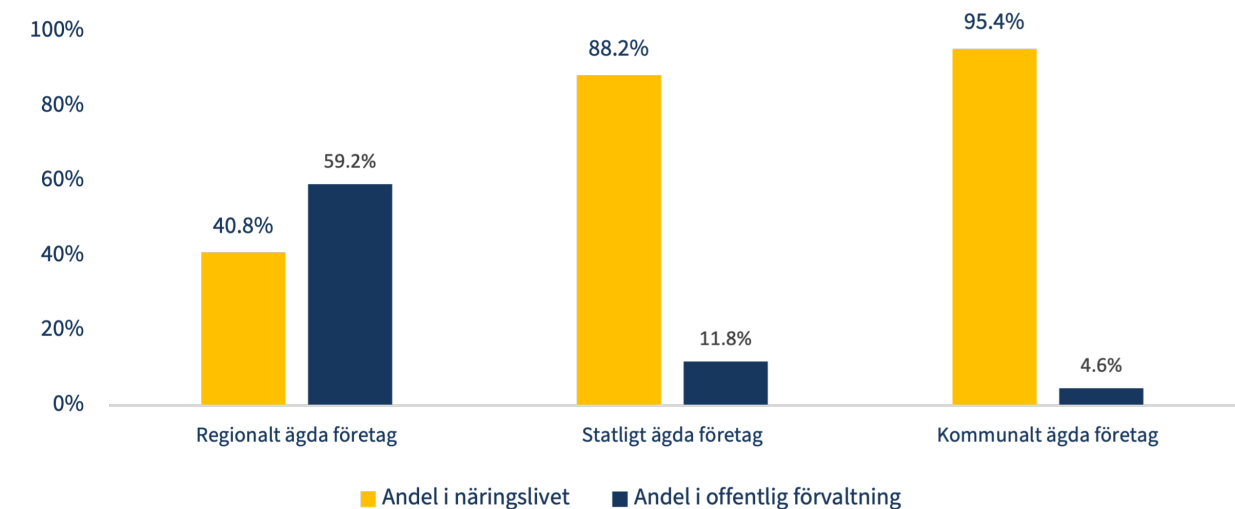
Det finns i Sverige offentligt ägda företag som verkar inom alltifrån tillverkningsindustri till hotell och restaurang, transporter och mineralutvinning. Analyserna i denna rapport visar att det totalt finns cirka 77 500 anställda i kommunsektorns näringslivsverksamhet, varav 66 250 i kommunernas företag och resterande 11 250 i regionernas företag.

Även i de fall där offentlig näringslivsverksamhet ligger inom ramen för det kommunala eller regionala kärnuppdraget, fungerar inte samverkan med de lokala små och medelstora företagen alltid väl. Till exempel är det vanligt att kommuner inte bara har egna bolag som äger fastigheter, utan dessutom egen fastighetsservice. Det senare leder till en problematisk konkurrenssituation, då de privata företagen inom städning och fastighetsservice utsätts för osund konkurrens.²

² Den offentliga näringsverksamheten bidrar till osund konkurrens inklusive risken för korruption. Det kanske mest välkända exemplet är den omfattande korruptionshärva som uppdagades i Göteborg 2010. Tre år senare publicerade granskningskommissionen som undersökt ärendet slutbetänkandet "Tillitens gränser", som bland annat visade hur

Att offentlig sektor bedriver näringsverksamhet i direkt konkurrens med de lokala små och medelstora företagen har blivit en alltmer accepterad del av samhällsekonomin. Det har gjorts vissa försök att uppmärksamma frågan. Till exempel rapporterade tidningen Entreprenör i slutet av 2017 att det sedan år 2 000 hade startats två nya kommunägda bolag i veckan i Sverige.³ Trots att det är en relevant företagarfråga har dock problemet med offentlig näringsverksamhet över lag hamnat i skymundan. Det sker vare sig seriös opinionsbildning eller policyreformer för att komma till rätta med situationen.

Figur 4. Majoriteten av anställda i kommunalt och statligt ägda företag jobbar i näringsverksamhet, en minoritet verkar inom offentlig förvaltning

I denna rapport approximeras hur många jobb som finns i företag som drivs av kommuner och regioner (kommunsektorn) i respektive kommun i Sverige. Analysen baseras på att på nationell nivå analysera andelen av jobben i kommunalt respektive regionalt drivna bolag som verkar i näringslivet. På kommunal nivå finns data över antal anställda i kommunalt ägda företag och denna siffra multipliceras med andelen nationellt av de anställda i kommunalt ägda företag som verkar i företag i näringslivet. För regionalt anställda företag görs en liknande beräkning, siffrorna bryts därefter ned för respektive kommun i regionen, utifrån antagandet att fördelningen av jobben i regionalt drivna företag i näringslivet följer fördelningen av befolkningen i åldrarna 20-65 år inom länet, det vill säga att jobben fördelar sig inom länet baserat på respektive kommuns storlek.

kommunala bolag undantogs från de regelverk som andra verksamheter enligt lag är tvungna att följa. Se Amnå, Czarniawska och Marcusson (2013).

³ Entreprenör (2017).

Därmed kan denna rapport utifrån bästa tillgängliga statistiska data uppskatta antalet jobb som finns i varje kommun, i företag i näringslivet som drivs av kommunsektorn (kommuner och regioner). Detta sätts i relation till den samlade befolkningen i åldrarna 20-79 år, för att därefter kunna jämföras med förekomsten av *företagsamma* som mäts för samma åldersgrupp (då många är *företagsamma* även efter den traditionella pensionsåldern väljs denna åldersindelning för detta mått).

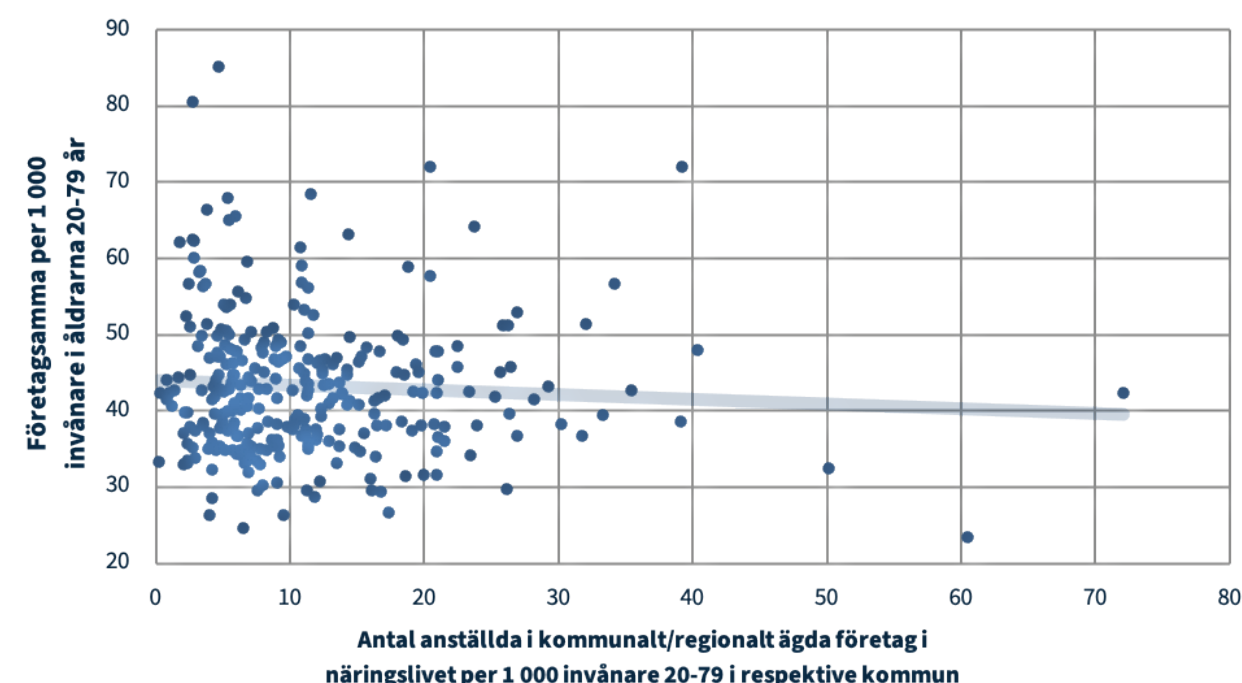

Sammantaget visar sambanden att offentlig näringslivsverksamhet tränger undan det privata ekosystemet av lokala företag. Offentlig näringslivsverksamhet skapar stress för de lokala företagen och bör undvikas.

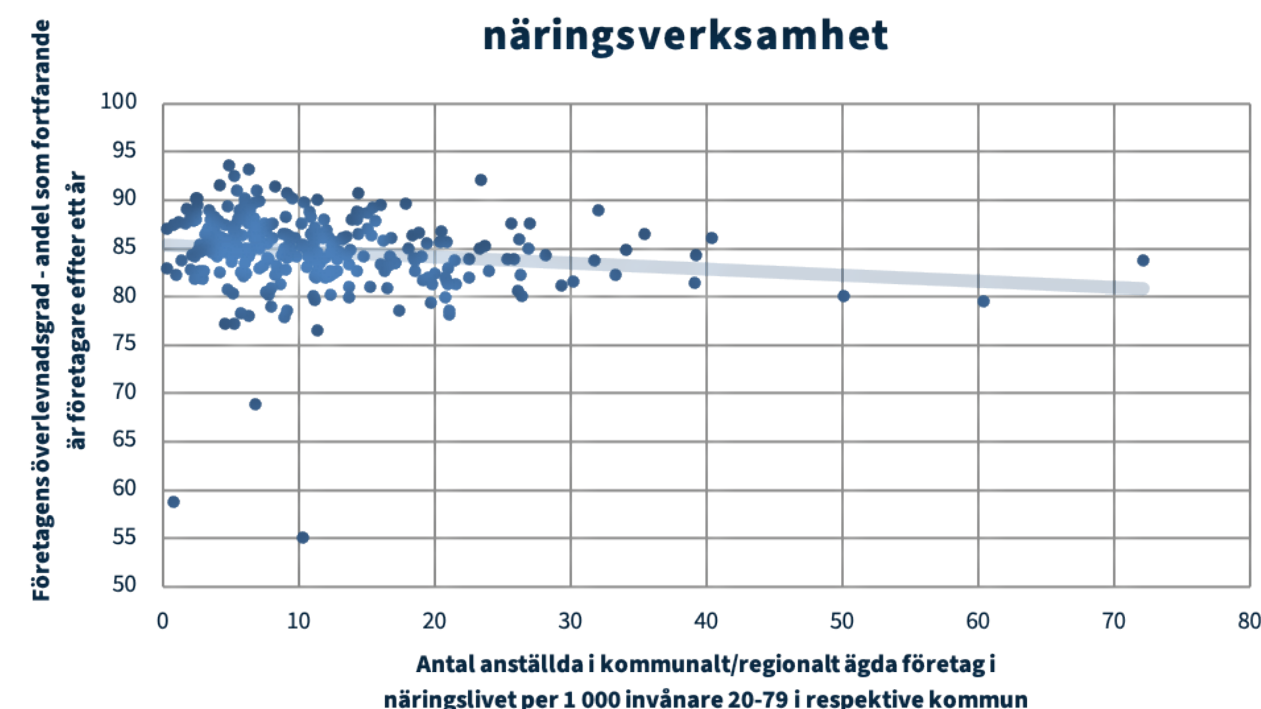
”

Som visas i figur 5 finns ett svagt samband i att andelen *företagsamma* är lite lägre i de kommuner där andelen anställda i kommunsektorns näringslivsföretag är större. Figur 6 visar ett starkare samband med företagens överlevnadsgrad, som är att överlevnadsgraden för de privata företagen tenderar att vara lägre i de kommuner där andelen anställda i kommunsektorns näringslivsföretag är större. Sammantaget visar sambanden att offentlig näringslivsverksamhet tränger undan det privata ekosystemet av lokala företag. Offentlig näringslivsverksamhet skapar stress för de lokala företagen och bör undvikas.

Figur 5. Andelen företagsamma är lägre i kommuner med omfattande kommunal näringslivsverksamhet

Figur 6. Företagens överlevnadsgrad är lägre i kommuner med omfattande kommunal näringslivsverksamhet

Företagsamma stärker den lokala arbetsmarknaden

kommuner med en högre andel *företagsamma* är också förvärvsfrekvensen högre. Figur 7 och 8 illustrerar sambandet för inrikes födda respektive för utrikes födda. En procent högre andel *företagsamma* är korrelerad till 1,0 procent högre förvärvsfrekvens bland inrikes födda, och inom gruppen utrikes födda till 2,2 procent högre förvärvsfrekvens. Sambandet för utrikes födda har jämfört med föregående år stärkts, medan den för inrikes födda är samma.

En procent högre nivå av *företagsamma* per capita, som andel av befolkningen i åldrarna 20–79 år, korrelerar mot knappt 1,2 procentenheter lägre andel arbetslösa. För de inrikes födda visas sambandet i figur 9, varje procent högre andel *företagsamma* är korrelerad till 0,6 procentenhet lägre andel arbetslösa. Figur 10 visar sambandet bland de utrikes födda, bland vilka varje procent högre andel *företagsamma* på kommunal nivå är korrelerad till 2,5 procent lägre andel inskrivna arbetslösa.

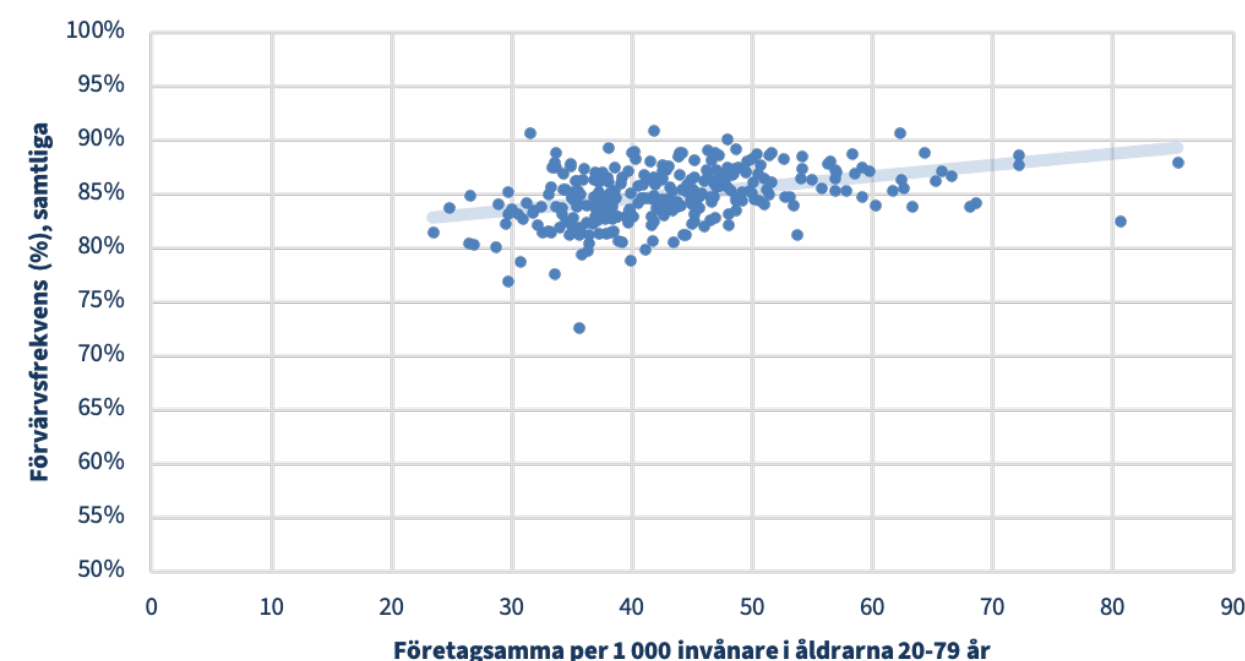

Beräkningarna visar att om Sverige når ett lyft för företagsamheten så att en av tjugo vuxna driver en privat arbetsplats, kommer arbetslösheten minska med 23 600 personer.

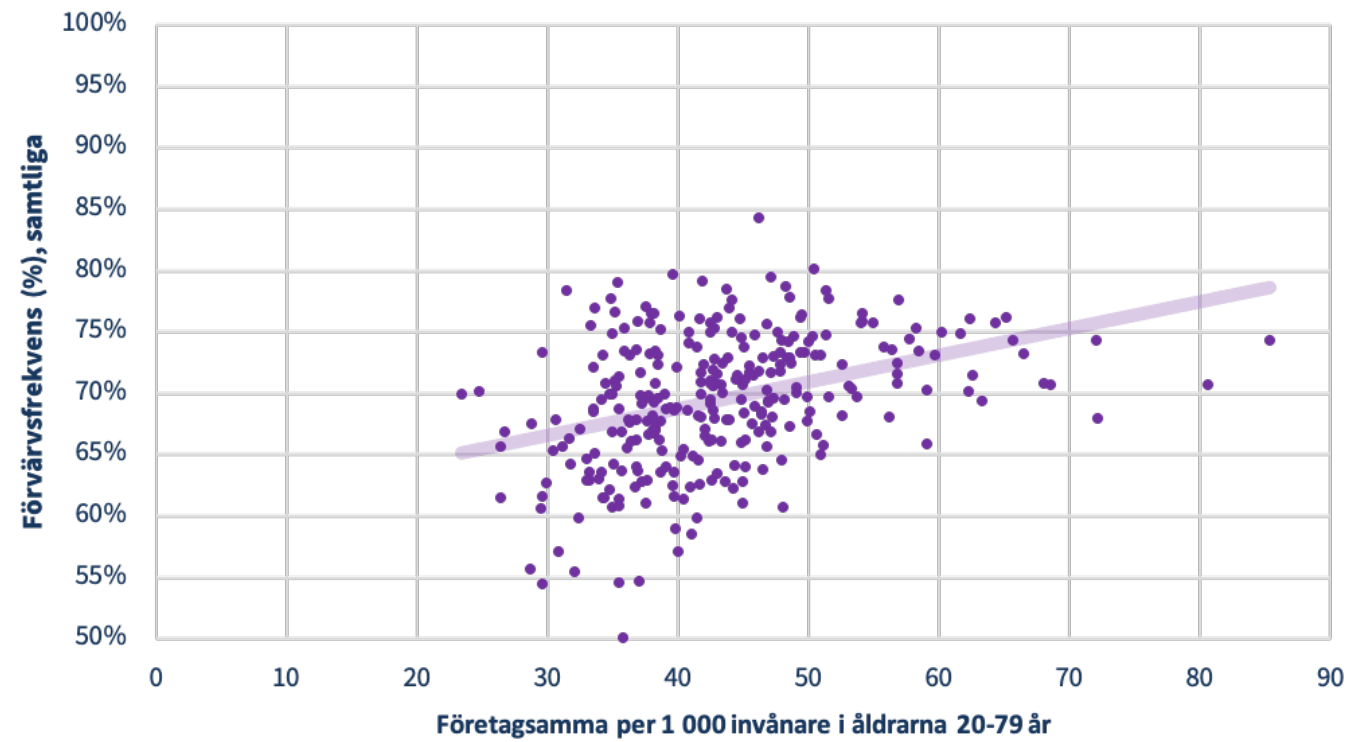
”

Om andelen *företagsamma* ökade till 5 procent av den vuxna befolkningen i Sverige, skulle det motsvara en ökning med 0,37 procentenheter jämfört med dagens nivå. Baserat på det linjära sambandet mellan andelen arbetslösa och *företagsamma* bland landets kommuner, kan det uppskattas att en sådan höjning av andelen *företagsamma* skulle leda att arbetslösheten minskar från 6,50 till 6,06 procent. Antalet arbetslösa var 345 654 för april 2026. Om nivån sänks från 6,50 till 6,06 procent skulle det motsvara en minskning av antalet med cirka 23 600 arbetslösa. Beräkningarna visar att om Sverige når ett lyft för företagsamheten så att en av tjugo vuxna driver en privat arbetsplats, kommer arbetslösheten minska med 23 600 personer.

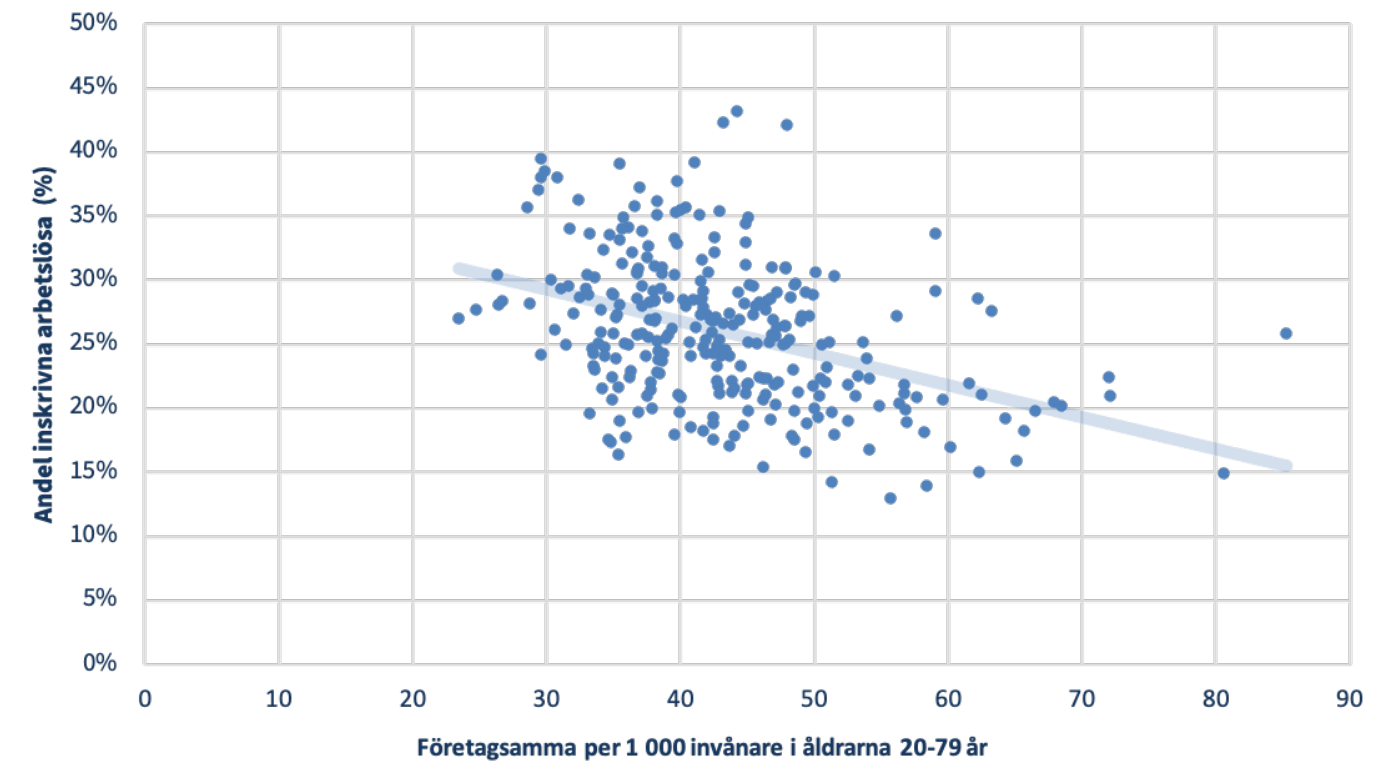
Figur 7. Sambandet mellan andel företagsamma och andel sysselsatta bland inrikes födda (%)

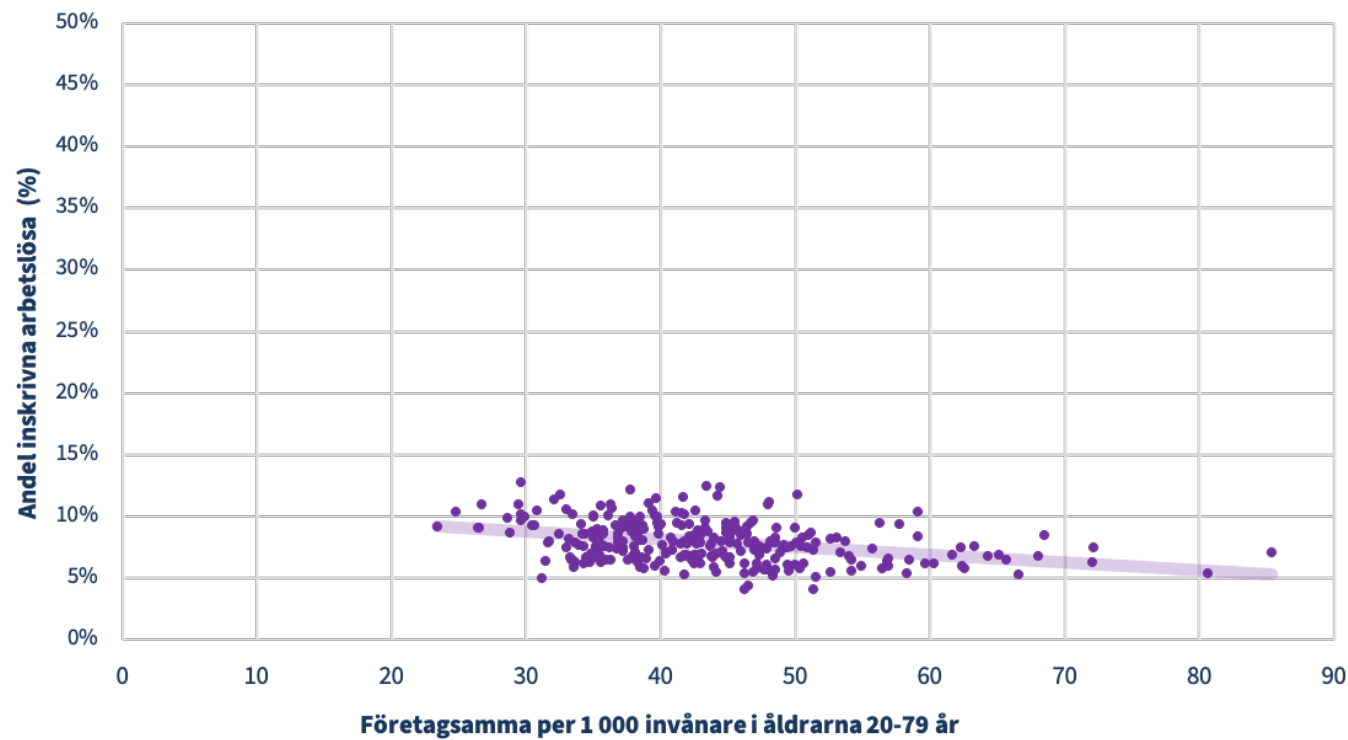
Figur 8. Sambandet mellan andel företagsamma och andel sysselsatta bland utrikes födda (%)

Figur 10. Sambandet mellan andel företagsamma och andel inskrivna arbetslösa bland utrikes födda (%)

Figur 9. Sambandet mellan andel företagsamma och andel inskrivna arbetslösa bland inrikes födda (%)

Utveckling av *företagsamma*

Andelen *företagsamma* har mätts med SCB:s hjälp i slutet av maj 2026 med samma metodik som tidigare år. I figur 11 illustreras utvecklingen sedan förra året. Generellt finns ett lyft för andelen *företagsamma* särskilt i landsbygdskommuner, landsbygdskommuner med besöksnäring, långpendlingskommuner nära större stad samt pendlingskommuner nära större stad. Även i mindre städer, pendlingskommuner nära storstad och storstäder har andelen *företagsamma* stärkts något. I pendlingskommuner nära mindre tätort samt större städer har dock andelen *företagsamma* varit oförändrad sedan förra året och inte lyft.

I tabell 1 visas hur koncentrationen av *företagsamma* har utvecklats i den genomsnittliga kommunen i respektive län. I Norrbotten och Gotland finns ett omfattande lyft av *företagsamma*, då omkring två fler av varje tusen vuxna har blivit *företagsamma* sedan förra året. Gotland når numera upp till ambitionen att fem av hundra vuxna ska vara *företagsamma*, det vill säga aktiva jobbskapare. Tillsammans med Jämtland och Stockholm är numera Gotland ett av de tre län som når upp till målsättningen att minst en tjugondel av de vuxna ska vara jobbskapare, något som Jämtland och Stockholm redan uppnått.

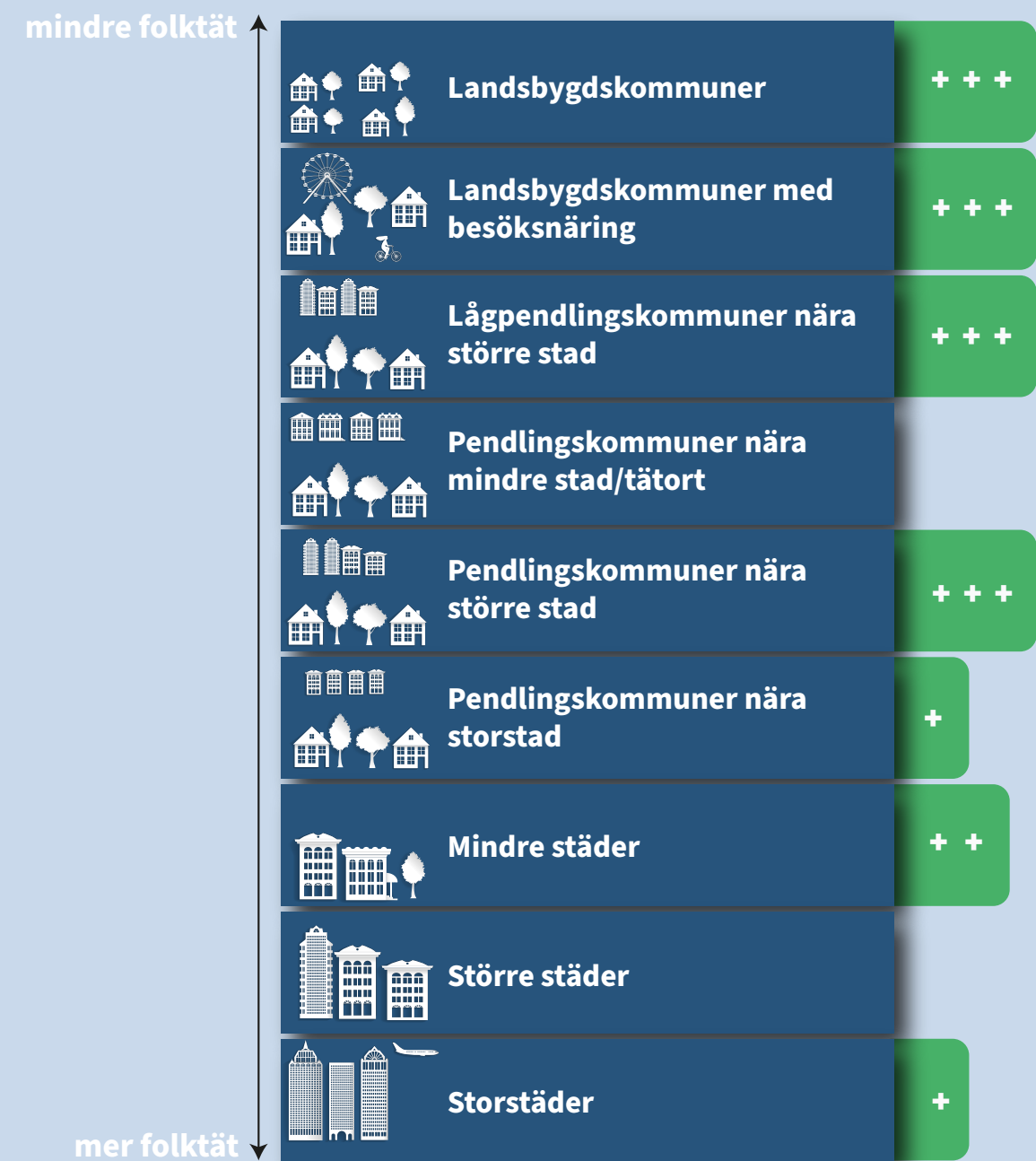
Tillväxten av *företagsamma* har varit relativt stark även i Kalmar, Dalarna, Örebro och Jämtland under perioden mellan sista maj 2026 och samma datum 2025. I merparten av Sveriges län finns en viss tillväxt av andelen *företagsamma* bland den genomsnittliga kommunen i länet. Kronoberg och Blekinge är de enda två län där det i stället har funnits en viss nedgång i andelen *företagsamma*.

Gotland når numera upp till ambitionen att fem av hundra vuxna ska vara företagsamma, det vill säga aktiva jobbskapare. Tillsammans med Jämtland och Stockholm är numera Gotland ett av de tre län som når upp till målsättningen att minst en tjugondel av de vuxna ska vara jobbskapare, något som Jämtland och Stockholm redan uppnått.

”

Figur 11. Så har koncentrationen av företagsamma utvecklats mellan mitten av 2025 och mitten av 2026

Figuren visar utvecklingen av företagsamma per capita. Måttet är näringsidkare med minst en anställd, per tusen invånare i åldrarna 20–79 år. Varje plus eller minus motsvarar en förändring, i genomsnitt för respektive kommungrupp, med 0.1. Ett plus motsvarar därmed en ytterligare företagsam per tio tusen invånare i åldrarna 20–79 år, i snitt för respektive kommungrupp, mellan maj 2025 och maj 2026.

Tabell 1. Genomsnittliga kommunen i respektive län: andel företagsamma per tusen invånare åldrarna 20-79 år

	Slutet av maj 2025	Slutet av maj 2026	Förändring (tiondelar procent)
Norrbotten	45,2	47,3	2,1
Gotland	49,2	50,9	1,6
Kalmar	39,0	40,0	0,9
Dalarna	45,8	46,7	0,9
Örebro	37,6	38,3	0,7
Jämtland	56,4	57,0	0,7
Östergötland	40,0	40,6	0,6
Värmland	36,8	37,5	0,6
Jönköping	40,9	41,6	0,6
Västernorrland	40,7	41,3	0,6
Skåne	42,4	43,0	0,6
Uppsala	38,9	39,4	0,5
Västra Götaland	42,4	42,9	0,5
Stockholm	51,6	52,1	0,4
Västmanland	36,8	37,2	0,4
Gävleborg	41,7	42,0	0,3
Västerbotten	44,8	45,1	0,2
Halland	45,8	46,1	0,2
Södermanland	40,6	40,9	0,2
Kronoberg	38,2	38,1	-0,1
Blekinge	35,1	34,8	-0,3

Reformer för fler företagsamma

För att Sverige ska nå målsättningen att var tjugonde person är företagsam, krävs konkreta reformer. Om så sker kommer fler ta steget att bli företagare och det blir därmed fler jobbskapare i landet. Reformer som minskar företagares stress och gör det mera lönsamt att driva företag är nyckeln till konkret förbättring. Den nytta som skapas för samhället omfattar ekonomisk tillväxt, fler förvärvsaktiva och färre i arbetslöshet.

- **Gör det enklare för småföretag att finna finansiering**, så kapitalförsörjningen kommer i gång. Förmånligare skatteregler kan göra företagen mera attraktiva att investera i. I normalfallet beskattas kapitalvinster och utdelningar med 30 procent i Sverige. För delägare i onoterade fåmansföretag som är aktiva i bolagets verksamhet är beskattningen betydligt mera komplicerad genom de så kallade 3:12-reglerna. Faktorer som ägarstruktur, löneuttag och kommunala skatter gör att skatten kan variera från 20 till knappt 55 procent. Skatten på utdelningar i Sverige är högre än i omvärlden i praktiken och dessutom mycket komplicerat särskilt för småföretagare att hantera. Det är problematiskt att pengar som skapats i en verksamhet först behöver beskattas innan det investeras i nästa. Tillväxten skulle ta fart betydligt om det gick att investera pengarna i nästa verksamhet utan att skatt utgick. När investeringen realiseras utgår skatt, men mellan att värden skapas i ett bolag och de investeras i nästa är det fördelaktigt om skatt inte utgår. Ett betydligt enklare skattesystem behöver skapas som uppmuntrar att pengar som skapats i företagen återinvesteras i samma eller andra verksamheter, med minimal beskattning mellan.
- **Socialförsäkringarna måste bli mera företagaranpassade**, så att fler i allmänhet och särskilt kvinnor stimuleras till företagande. Reglerna i socialförsäkringslagstiftningen är i många fall väldigt snåriga och tolkningen av dem inte alltid förutsägbar. Det är inte ovanligt att företagare, som drabbas av sjukdom eller arbetslöshet, plötsligt inser att det sociala skyddsnätet inte ger den trygghet som man förväntat sig. Tydliga och klara regler är grundläggande. Reglerna behöver utformas och tillämpas med en större förståelse för företagarens arbetsförhållanden liksom för andra grupper som arbetar självständigt. Myndigheter som Försäkringskassan och Skatteverket behöver bli mera inriktade på att informera och hjälpa företagen, så att färre hamnar i problem på grund av formaliafel.
- **Arbetsgivaravgifterna behöver normaliseras**, så att det lönar sig att skapa jobb i Sverige. Småföretagarnas Riksförbund har lyft fram att de facto arbetsgivaravgifterna är nära tio procent högre i Sverige i näringslivet jämfört med genomsnittet för EU-länderna,

de är för alla nio branscherna i näringslivet allra högst i Sverige. Detta är inte på grund av att Sverige är världsledande i välfärdsambitioner på socialförsäkringsområdet, utan på att Sverige är världsledande på att ta ut dold skatt direkt till staten förklädd som socialförsäkringsavgift.⁴ Sverige har i grunden liknande effektivitet i företagen som övriga Europa, om arbetsgivaravgifterna på grund av dold beskattning fortsätter vara allra högst i Europa, kommer Sverige som resultat fortsätta utvecklas till en av EU-länderna med allra högst arbetslöshet, vilket i stor utsträckning redan är fallet tyvärr.

- **Regering och myndigheter måste arbeta systematiskt med regelförenkling** så att de som driver företag kan få enkla och förutsägbara regler att förhålla sig till. Om så sker kan företagare få mera tid till sömn och vila, och med mindre stress lyckas bättre i arbetet. Småföretagarnas Riksförbund är medlem i Näringslivets Regelnämnd, NNR och vi har aktivt medverkat i framtagandet av en lista över näringslivets mest prioriterade regelförbättringsförslag. Förslagen återfinns inom områdena skatt, miljö och god myndighetsutövning. Förslagen skulle, om de genomförs, underlätta för många företag i de flesta branscher och därmed få en stor sammantagen effekt för näringslivet. Implementeringen av regelförenklingar dröjer dock, och nya regelverk läggs till hela tiden. Staten som ytterst är ansvarig för reglerna som gäller i Sverige behöver ha övergripande bild över hur samtliga regelverk påverkar företagen, så att det går att mäta och styra mot minskad total regelbörda. Regeringens nuvarande Implementeringsråd, som Småföretagarnas Riksförbund deltar med expertis till, är ett steg i denna riktning. Regelkrånglet är utan tvekan en klart hämmande faktor som motverkar ekonomisk tillväxt. Regering och politik i Sverige har en svår uppgift i att både hantera motsträviga svenska myndigheter och EU-kommissionens regelverk.
- **Kommunala tillsynsavgifter får inte tas ut om inte tillsyn sker och måste minimeras**, då detta är en extra pålaga ovanpå alla skatter och regelverk som företagen redan behöver förhålla sig till. Att ta betalt enbart för något som gjorts låter som en självklarhet vilket det inte är. De timkostnader som tas ut för tillsyn och kontroller är ofta betydligt högre än kommunernas verkliga kostnader varför tillsyn och tillståndsavgifter kan bli en dyr affär för många företag. Småföretagarnas Riksförbund vill se dessa avgifter minska. Om avgifter tas ut när tillsyn inte görs, eller som är högre än den verkliga kostnaden för tillsyn, kan detta likställas med indirekt kommunal bolagsbeskattning. Indirekt bolagsbeskattning genom tillsynsavgifter är orimligt, detta är en extra pålaga ovanpå alla skatter och regelverk som företagen redan behöver förhålla sig till.

⁴ Småföretagarnas Riksförbund (2026).

- **Ett konkret exempel är risken för EU-regler som hämmar skogsnäringen** och därmed viktiga värdekedjor runtom i landet, särskilt i de glesbefolkade kommuntyperna. Det är typiskt samma kommuntyper som har en brist på *företagsamma* och därför är känsliga för ytterligare regelverk som hämmar företagsamheten. Det finns en påtaglig risk att olika regelverk från EU inklusive naturrestaureringslag, klimatregelverket och olika initiativ till biologisk mångfald och markanvändning gradvis begränsar tillgången till skogens råvaror betydligt i Sverige.⁵ Detta trots att Sverige är unikt bland EU-länderna genom att senast för 2024 uppvisa negativt nettoutsläpp av växthusgaser, då den svenska skogen genom olika mekanismer upptog så mycket koldioxid.⁶ Denna form av politik riskerar att underminera företagsamhet runtom i Sverige, särskilt i de glesbefolkade kommuner där behovet av aktivt företagsamhet är som störst. Liknande kommentarer kan ges avseende övriga delar av de gröna näringarna. Samhället måste bli bättre på att hantera målkonflikter mellan klimat, miljö och nationell livsmedelsförsörjning.
- **Lagen om offentlig upphandling behöver anpassas till småföretagen**, vilket stärker det lokala ekosystemet av småföretag i kommunen samtidigt som det bidrar till bättre förutsättningar att få valuta för offentliga medel. En stor utmaning är att många upphandlingar har inga eller endast ett företag som deltar, lägre trösklar skulle leda till att fler småföretag kan delta i upphandlingar. Krångliga regler, irrelevanta krav och omfattande administration har sedan länge skrämt bort många mindre företag från den offentliga upphandlingsbranschen. I praktiken utestängs många redan genom kravet på att det ska finnas kollektivavtal eller motsvarande. Småföretagarnas Riksförbund anser att småföretagens möjligheter att delta i offentlig upphandling skulle förbättras avsevärt genom a) enklare förfrågningsunderlag och b) slopande av orealistiska omsättningskrav. Det krävs också en ökad kontroll av korruptionsrisker i offentlig upphandling.
- **Kommuner och regioner bör sluta bedriva egna näringslivsbolag**, det gäller särskilt kommunerna. Kommunen har rollen att i stor utsträckning reglera det lokala näringslivet, det är inte kommunens roll att bedriva näringsverksamhet i skev konkurrens mot de lokala företagen.

⁵ Tidningen Näringslivet (2026).
⁶ Ekonomifakta (2026).

Referenser

Amnå, E., B. Czarniawska och L. Marcusson (2013). "Tillitens gränser", Granskningskommissionen i Göteborgs Stad.

Arbetsförmedlingen statistik över inskrivna arbetslösa.

Ekonomifakta (2026). "Sverige redovisar nettoupptag av växthusgaser", 2026-05-20.

Entreprenör (2017). "Rekordmånga kommunala bolag slår mot näringslivet", 2017-11-16.

SCB, Befolkningsdatabas.

SCB Företagsregistret, specialbeställda utdrag.

SCB, Förvärvsfrekvens och arbetslöshet bland samtliga, inrikes födda samt utrikesfödda.

SCB, Offentligt ägda företag efter sektor, ägarkategori, juridisk form, tabellinnehåll och år

SCB, Kommunägda företag efter region, sektor, tabellinnehåll och år

SCB, Medelarbetstid (faktisk) per vecka för sysselsatta.

SCB, Uppgifter för kommunägda företag efter region, tabellinnehåll och år

Småföretagarnas Riksförbund (2019). "De Företagsamma – Sveriges 350 000 Jobbskapare".

Småföretagarnas Riksförbund (2026). "Normalisera Arbetsgivaravgiften".

Tidningen Näringslivet (2026), ”EU-regler sätter miljarder på spel – tusentals jobb hotas:
'Påverkar hela samhällen'”, 2026-05-18.

Appendix A. Sveriges kommuner rankade efter andel
företagsamma per invånare i åldrarna 20–79 år

		Företagsamma per capita (näringsidkare med anställda per tusen invånare i åldrarna 20–79 år) Rankad från högst till lägst andel
1	Åre	85,3
2	Danderyd	80,6
3	Härjedalen	72,1
4	Malung-Sälen	72,1
5	Stockholm	68,5
6	Båstad	68,0
7	Ekerö	66,5
8	Värmdö	65,7
9	Nacka	65,1
10	Arjeplog	64,3
11	Borgholm	63,3
12	Vaxholm	62,5
13	Täby	62,3
14	Sorsele	62,2
15	Sotenäs	61,6
16	Lidingö	60,2
17	Strömstad	59,6
18	Berg	59,1
19	Ljusdal	59,1
20	Vellinge	58,4
21	Kungsbacka	58,2
22	Åsele	57,7
23	Österåker	56,9
24	Storuman	56,8
25	Tanum	56,8
26	Orust	56,8
27	Stenungsund	56,4
28	Älvdalen	56,2

29	Solna	55,7
30	Trosa	54,9
31	Jokkmokk	54,1
32	Vallentuna	54,1
33	Mora	54,0
34	Simrishamn	53,7
35	Norrtälje	53,3
36	Rättvik	53,1
37	Älvsbyn	52,6
38	Lomma	52,6
39	Gnosjö	51,5
40	Dorotea	51,5
41	Sollentuna	51,3
42	Kiruna	51,3
43	Ragunda	51,1
44	Ängelholm	51,0
45	Gotland	50,9
46	Torsby	50,6
47	Sigtuna	50,5
48	Pajala	50,4
49	Kungälv	50,3
50	Strömsund	50,1
51	Tyresö	50,0
52	Vilhelmina	49,9
53	Lekeberg	49,9
54	Vadstena	49,7
55	Härryda	49,5
56	Mölndal	49,4
57	Arvidsjaur	49,4
58	Strängnäs	49,1
59	Vara	49,0
60	Håbo	48,8
61	Överkalix	48,6
62	Uddevalla	48,5
63	Huddinge	48,5
64	Lerum	48,5
65	Varberg	48,4
66	Tjörn	48,3
67	Norsjö	48,2
68	Höganäs	48,2
69	Bollnäs	48,0
70	Helsingborg	47,9
71	Krokom	47,9

72	Östersund	47,9
73	Vansbro	47,9
74	Kävlinge	47,8
75	Vindeln	47,7
76	Alingsås	47,3
77	Söderköping	47,3
78	Laholm	47,3
79	Falkenberg	47,1
80	Nykvarn	47,1
81	Dals-Ed	47,1
82	Ystad	46,9
83	Vimmerby	46,9
84	Tomelilla	46,8
85	Värnamo	46,8
86	Enköping	46,8
87	Sjöbo	46,7
88	Öckerö	46,5
89	Tranås	46,5
90	Övertorneå	46,4
91	Karlstad	46,4
92	Gällivare	46,2
93	Leksand	46,2
94	Ydre	46,2
95	Lycksele	45,9
96	Göteborg	45,9
97	Sundsvall	45,7
98	Sunne	45,7
99	Sollefteå	45,5
100	Hudiksvall	45,4
101	Borlänge	45,2
102	Gislaved	45,1
103	Laxå	45,1
104	Ånge	45,1
105	Lidköping	45,1
106	Jönköping	45,0
107	Valdemarsvik	44,9
108	Kristianstad	44,9
109	Nyköping	44,9
110	Haninge	44,9
111	Västerås	44,8
112	Partille	44,8
113	Mark	44,5
114	Munkedal	44,5

115	Malmö	44,4
116	Söderhamn	44,2
117	Grästorp	44,1
118	Årjäng	44,1
119	Kalmar	44,0
120	Knivsta	43,9
121	Falun	43,9
122	Staffanstorps	43,7
123	Gnesta	43,7
124	Tingsryd	43,6
125	Borås	43,4
126	Burlöv	43,4
127	Nynäshamn	43,3
128	Ovanåker	43,3
129	Askersund	43,0
130	Upplands Väsby	42,9
131	Avesta	42,9
132	Säter	42,9
133	Hörby	42,8
134	Ulricehamn	42,8
135	Vårgårda	42,8
136	Orsa	42,7
137	Bräcke	42,7
138	Sala	42,6
139	Gävle	42,6
140	Mellerud	42,6
141	Västervik	42,5
142	Bjurholm	42,5
143	Gagnef	42,5
144	Mörbylånga	42,5
145	Luleå	42,5
146	Lysekil	42,4
147	Ödeshög	42,3
148	Norrköping	42,1
149	Halmstad	42,1
150	Nora	41,9
151	Piteå	41,9
152	Örebro	41,7
153	Habo	41,7
154	Örnsköldsvik	41,7
155	Hjo	41,7
156	Sölvesborg	41,7
157	Haparanda	41,6

158	Arboga	41,6
159	Örkelljunga	41,5
160	Uppvidinge	41,5
161	Aneby	41,4
162	Skurup	41,1
163	Flen	41,1
164	Kil	40,9
165	Herrljunga	40,8
166	Essunga	40,8
167	Markaryd	40,7
168	Växjö	40,4
169	Sävsjö	40,4
170	Kinda	40,2
171	Svedala	40,1
172	Säffle	40,0
173	Bollebygd	39,9
174	Höör	39,8
175	Gullspång	39,8
176	Karlshamn	39,7
177	Åmål	39,7
178	Åstorp	39,6
179	Hässleholm	39,6
180	Skellefteå	39,6
181	Nordanstig	39,4
182	Mjölby	39,1
183	Klippan	39,1
184	Oskarshamn	38,9
185	Linköping	38,8
186	Heby	38,7
187	Köping	38,7
188	Upplands-Bro	38,6
189	Falköping	38,5
190	Östhammar	38,5
191	Arvika	38,4
192	Södertälje	38,4
193	Skövde	38,3
194	Ockelbo	38,3
195	Eda	38,3
196	Härnösand	38,2
197	Kramfors	38,2
198	Eksjö	38,1
199	Kalix	38,1
200	Eslöv	38,1

201	Hedemora	38,1
202	Åtvidaberg	38,0
203	Vaggeryd	37,9
204	Ljungby	37,9
205	Järfälla	37,8
206	Landskrona	37,7
207	Trelleborg	37,7
208	Katrineholm	37,6
209	Tierp	37,6
210	Osby	37,5
211	Robertsfors	37,5
212	Svalöv	37,5
213	Karlskoga	37,2
214	Kristinehamn	37,2
215	Skara	37,1
216	Nordmaling	37,1
217	Vingåker	37,0
218	Bengtsfors	36,9
219	Sundbyberg	36,9
220	Svenljunga	36,8
221	Motala	36,8
222	Vetlanda	36,8
223	Smedjebacken	36,8
224	Kungsör	36,6
225	Norberg	36,4
226	Botkyrka	36,3
227	Uppsala	36,3
228	Ludvika	36,2
229	Eskilstuna	36,1
230	Tranemo	35,9
231	Kumla	35,8
232	Hällefors	35,7
233	Fagersta	35,7
234	Nässjö	35,7
235	Tibro	35,5
236	Högsby	35,5
237	Lund	35,5
238	Östra Göinge	35,5
239	Mariestad	35,4
240	Salem	35,4
241	Hallstahammar	35,3
242	Boden	35,2
243	Hallsberg	35,2

244	Karlskrona	35,1
245	Hultsfred	35,0
246	Torsås	35,0
247	Timrå	35,0
248	Lilla Edet	34,9
249	Ale	34,9
250	Alvesta	34,8
251	Umeå	34,7
252	Tidaholm	34,4
253	Färgelanda	34,4
254	Boxholm	34,2
255	Götene	34,2
256	Lindesberg	34,1
257	Trollhättan	34,1
258	Hagfors	33,9
259	Hammarö	33,6
260	Vänersborg	33,6
261	Älmhult	33,5
262	Mullsjö	33,5
263	Ljusnarsberg	33,5
264	Vännäs	33,3
265	Hylte	33,2
266	Töreboda	33,2
267	Mönsterås	33,0
268	Grums	33,0
269	Bjuv	32,5
270	Lessebo	32,4
271	Storfors	32,1
272	Emmaboda	31,7
273	Nybro	31,6
274	Malå	31,5
275	Karlsborg	31,1
276	Ronneby	30,8
277	Skinnskatteberg	30,6
278	Munkfors	30,4
279	Sandviken	29,9
280	Surahammar	29,6
281	Perstorp	29,6
282	Hofors	29,6
283	Bromölla	29,5
284	Finspång	28,8
285	Filipstad	28,6
286	Olofström	26,7

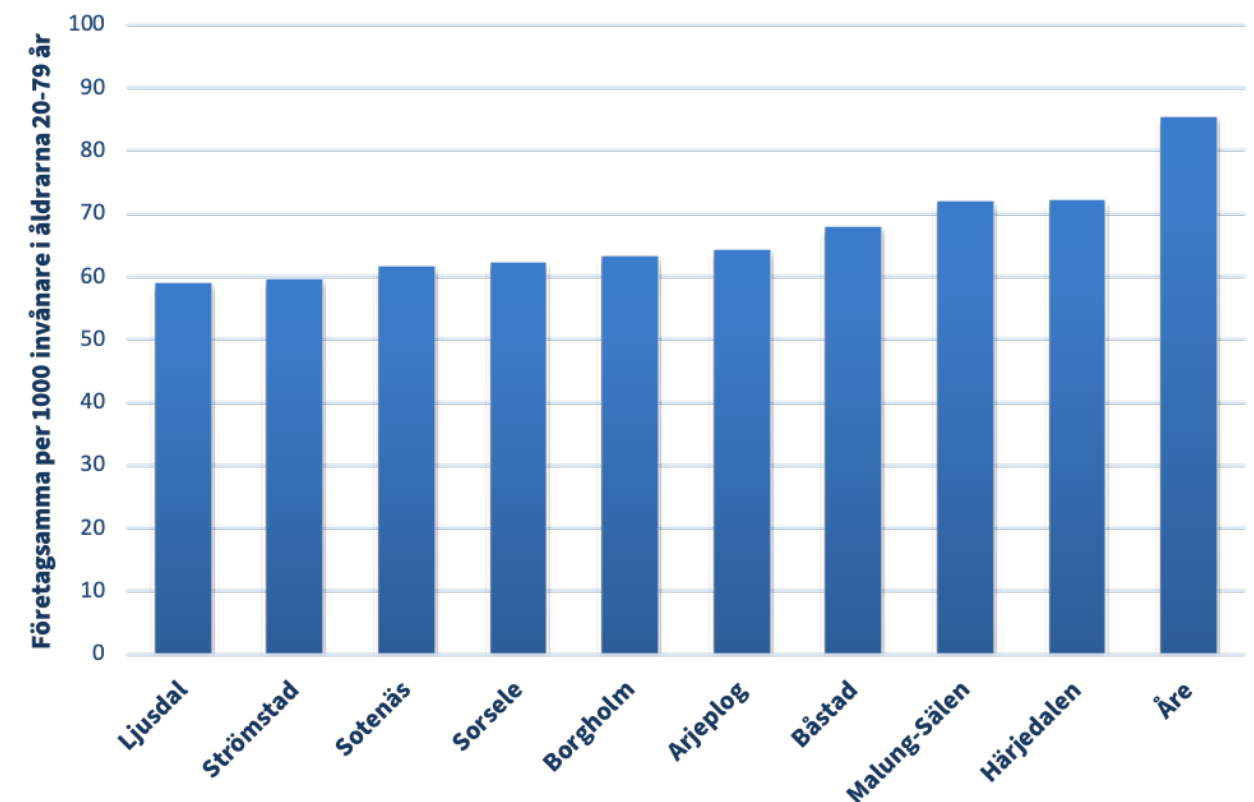
287	Forshaga	26,4
288	Degerfors	26,4
289	Älvkarleby	24,8
290	Oxelösund	23,4

Appendix B. Utveckling av företagsamma i mindre städer och glesbygd

Det finns sammanlagt 134 kommuner i kategorin *mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner*. Något förenklat är det generella mönstret i Sverige att ju lägre befolkningstätheten är, desto större andel av befolkningen är försörjd med olika former av bidrag. Undantaget är *landsbygdskommuner med turismsektor* – turismen bidrar till så många arbetstillfällen att dessa kommuner klarar sig ovanligt väl.

Även om det har varit en nedgång i andelen *företagsamma* bland turismkommunerna, ligger dessa fortfarande i topp. I figur 12 visas *mindre städer och landsbygdskommuner* med högst frekvens av *företagsamma*, varav vissa också är turistorter.

Figur 12. Mindre städer & landsbygds-kommuner med högst frekvens företagsamma

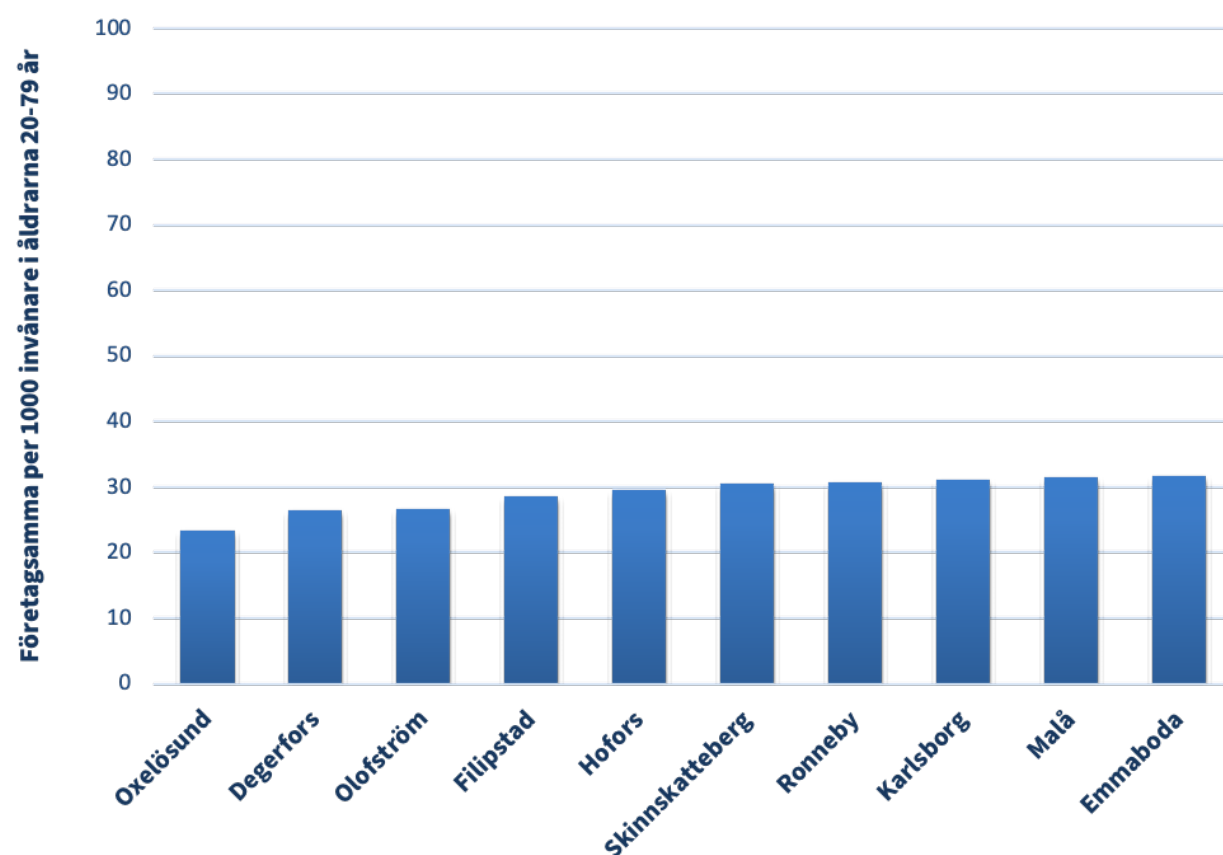

På första plats finns Åre, där 8,5 procent av de vuxna driver privata arbetsplatser. Liksom tidigare år har Åre allra högst andel *företagsamma* i Sverige, följt av Danderyd på andraplats. Härjedalen och Malung-Sälén ligger också bra till, med 7,2 procent av vuxna som *företagsamma*. Nivån är sex procent eller högre i Båstad, Arjeplog, Borgholm, Sorsele, Sotenäs och Strömstad.

I figur 13 visas *mindre befolkningstäta kommuner* med lägst andel *företagsamma*, många av dessa är före detta bruksorter. Skillnaden i koncentrationen av *företagsamma* är betydande. Oxelösund har lägst andel *företagsamma* 2,3 procent. Även nationellt är denna nivå lägst i Sverige. Degerfors, Olofström, Filipstad och Hofors har alla tre procent eller färre av de vuxna som är *företagsamma*.

Ett svagt lokalt ekosystem av *företagsamma* riskerar att bädda för hög arbetslöshet, svag omställningsförmåga, bristande resiliens mot kriser, och långsiktig ekonomisk stagnation. Bruksorternas placering kan kanske ses som exempel på vilken betydelse den lokala företagarkulturen har. På orter som sedan länge dominerats av storföretag, vars bäst före datum passerats, har inte nyföretagandet frodats. Det handlar om en stor omställning från ett ekosystem som kretsat kring ett storföretag till ett mera mångfacetterat system.

Figur 13. Mindre städer & landsbygds-kommuner med lägst frekvens företagsamma

En relevant fråga är hur förutsättningarna för företagande i de glesbefolkade kommunerna kan stärkas. En framgångsväg kan vara utbyggd digital infrastruktur som underlättar arbete på distans. I så fall integreras de glesbefolkade delarna av landet mera i den nationella och internationella marknaden, och individer som säljer sina tjänster på distans kan dra nytta av till exempel lägre boende- och lokalkostnader i glesbefolkade kommuner. På så sätt kan också bruksorterna få ett lyft för företagsamheten – vilket skulle hjälpa de kommuner som idag kämpar med stora utanförskap.

EU-regleringar riskerar att göra så att mindre del av den svenska skogen kan tas tillvara ekonomiskt, vilket vore förödande för ekonomiska värdekedjor som berör många företag i denna gröna näring – och slå hårt mot företagsamheten i landets glesbefolkade kommuner.

”

Den fysiska infrastrukturen i form av transportsystem, skolor, vård med mera är också viktig. Småföretagarnas Riksförbund menar att det finns allvarliga brister i offentlig service i landets glesbefolkade kommuner, till exempel en långsam responstid för 112-larm. I många glesbefolkade kommuner med stora avstånd finns bara någon enstaka polispatrull, vilket leder till att företagare ofta inte får tillräckligt snabbt skydd mot brott.

Äganderätten till skog och mark är också en relevant fråga. Det finns idag omfattande begränsningar som ytterligare tynger ned redan pressade företagare i gröna näringar. EU-regleringar riskerar att göra så att mindre del av den svenska skogen kan tas tillvara ekonomiskt, vilket vore förödande för ekonomiska värdekedjor som berör många företag i denna gröna näring – och slå hårt mot företagsamheten i landets glesbefolkade kommuner.

Sverige är unikt i Europa genom att ha negativa nettoutsläpp av växthusgaser, då skogen absorberar så mycket koldioxid genom olika mekanismer. Ändå är tanken att med miljönytta

som argument begränsa denna viktiga gröna näring. Liknande kommentarer kan ges avseende övriga delar av de gröna näringarna. Samhället måste bli bättre på att hantera målkonflikter mellan klimat, miljö och nationell livsmedelsförsörjning

Småföretagarnas Riksförbund menar att Sverige över lag behöver en näringspolitik som anammar ny industrialisering. Bättre kompetensförsörjning, i form av reformerad yrkesutbildning och genom införande av ett lärlingsprogram med inspiration från länder som Danmark, Tyskland, Schweiz, och Nederländerna är en del av lösningen – då det kan bädda för att fler får nödvändiga kunskaper och erfarenheter för att jobba med glesbygdens mindre och medelstora företag. Turismen ska självklart stimuleras, men det kan inte vara den enda lösningen för de glesbefolkade kommunerna i Sverige. Näringspolitiken måste öppnas upp för den omfattande tillväxtpotential som finns i landets mer glesbefolkade kommuner.

Som redan nämnts visar Småföretagarnas Riksförbunds årliga rapport om det lokala företagsklimatet på den växande klyftan mellan landsbygd och tätorter. Förutom ovan nämnda exempel på åtgärder krävs sannolikt även förändringar i skattepolitiken.

Kommun	Företagsamma per capita (näringsidkare med anställda per tusen invånare i åldrarna 20–79 år) Rankad från högst till lägst andel
Åre	85
Härjedalen	72
Malung-Sälen	72
Båstad	68
Arjeplog	64
Borgholm	63
Sorsele	62
Sotenäs	62
Strömstad	60

Ljusdal	59
Åsele	58
Storuman	57
Tanum	57
Orust	57
Älvdalen	56
Jokkmokk	54
Mora	54
Simrishamn	54
Norrtälje	53
Rättvik	53
Gnosjö	52
Dorotea	52
Kiruna	51
Ragunda	51
Gotland	51
Torsby	51
Pajala	50
Strömsund	50
Vilhelmina	50
Vadstena	50
Arvidsjaur	49
Vara	49
Överkalix	49
Varberg	48
Tjörn	48
Norsjö	48
Bollnäs	48
Vansbro	48
Falkenberg	47
Dals-Ed	47
Ystad	47
Vimmerby	47
Tomelilla	47
Värnamo	47

Tranås	47
Övertorneå	46
Gällivare	46
Leksand	46
Ydre	46
Lycksele	46
Sunne	46
Sollefteå	45
Hudiksvall	45
Gislaved	45
Ånge	45
Lidköping	45
Nyköping	45
Munkedal	44
Söderhamn	44
Årjäng	44
Falun	44
Ovanåker	43
Avesta	43
Vårgårda	43
Orsa	43
Mellerud	43
Västervik	42
Lysekil	42
Ödeshög	42
Piteå	42
Örnsköldsvik	42
Hjo	42
Haparanda	42
Arboga	42
Flen	41
Essunga	41
Markaryd	41
Sävsjö	40
Säffle	40

Höör	40
Gullspång	40
Karlshamn	40
Åmål	40
Skellefteå	40
Nordanstig	39
Oskarshamn	39
Falköping	39
Arvika	38
Skövde	38
Eda	38
Härnösand	38
Kramfors	38
Eksjö	38
Kalix	38
Hedemora	38
Ljungby	38
Katrineholm	38
Osby	38
Karlskoga	37
Skara	37
Vingåker	37
Bengtstors	37
Vetlanda	37
Smedjebacken	37
Kungsör	37
Norberg	36
Ludvika	36
Hällefors	36
Fagersta	36
Tibro	36
Högsby	35
Mariestad	35
Karlskrona	35
Hultsfred	35

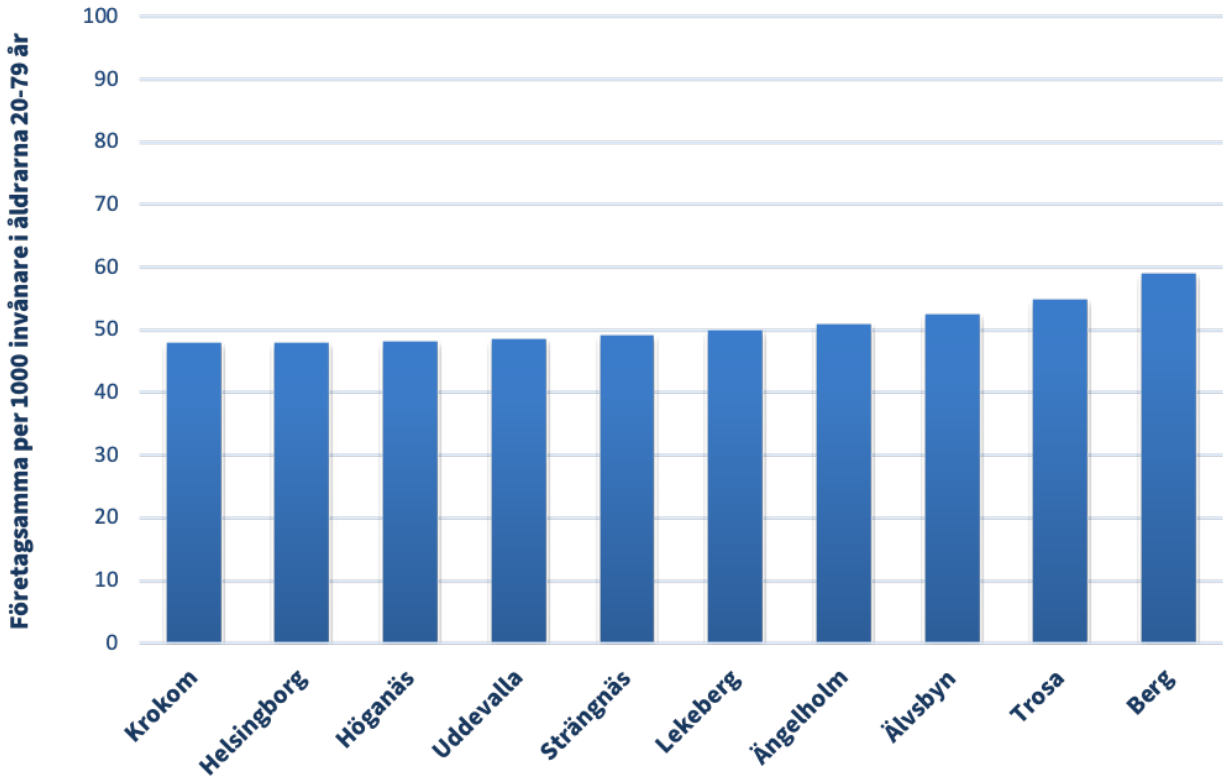
Tidaholm	34
Färgelanda	34
Boxholm	34
Götene	34
Hagfors	34
Älmhult	34
Ljusnarsberg	33
Töreboda	33
Mönsterås	33
Storfors	32
Emmaboda	32
Malå	31
Karlsborg	31
Ronneby	31
Skinnskatteberg	31
Hofors	30
Filipstad	29
Olofström	27
Degerfors	26
Oxelösund	23

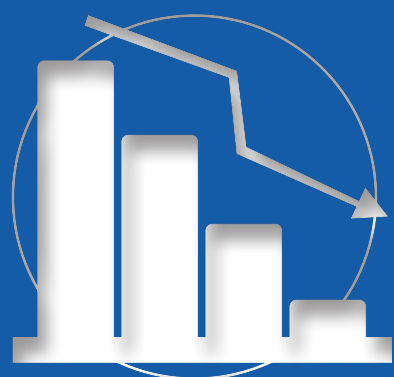
Appendix C. Utveckling av företagsamma i och nära större städer

Sverige finns 110 kommuner som kategoriseras som *större städer och kommuner nära större stad*. Denna grupp utgör mellansegmentet mellan storstad och glesbygd. Bland dessa kommuner finns stora variationer i andelen *företagsamma*. I figur 14 visas de tio kommuner i gruppen som har högst andel *företagsamma* per capita.

På topp hamnar liksom tidigare år Berg, där 5,9 procent av de vuxna är *företagsamma*. I Trosa på andra plats är det 5,5 procent. I Älvsbyn, Ängelholm och Lekeberg är andelen fem procent eller mera.

Figur 14. Större städer & kommuner nära större stad med högst frekvens företagsamma

De kommuner där andelen företagsamma är lägre än eller omkring tre procent – särskilt Älvkarleby, Forshaga, Finspång och Bromölla har en allvarlig brist på privata arbetsplatser. Det är indikation på svagt ekosystem av lokala företagare - vilket bäddar för stagnerande tillväxt och brist på jobbskapande.

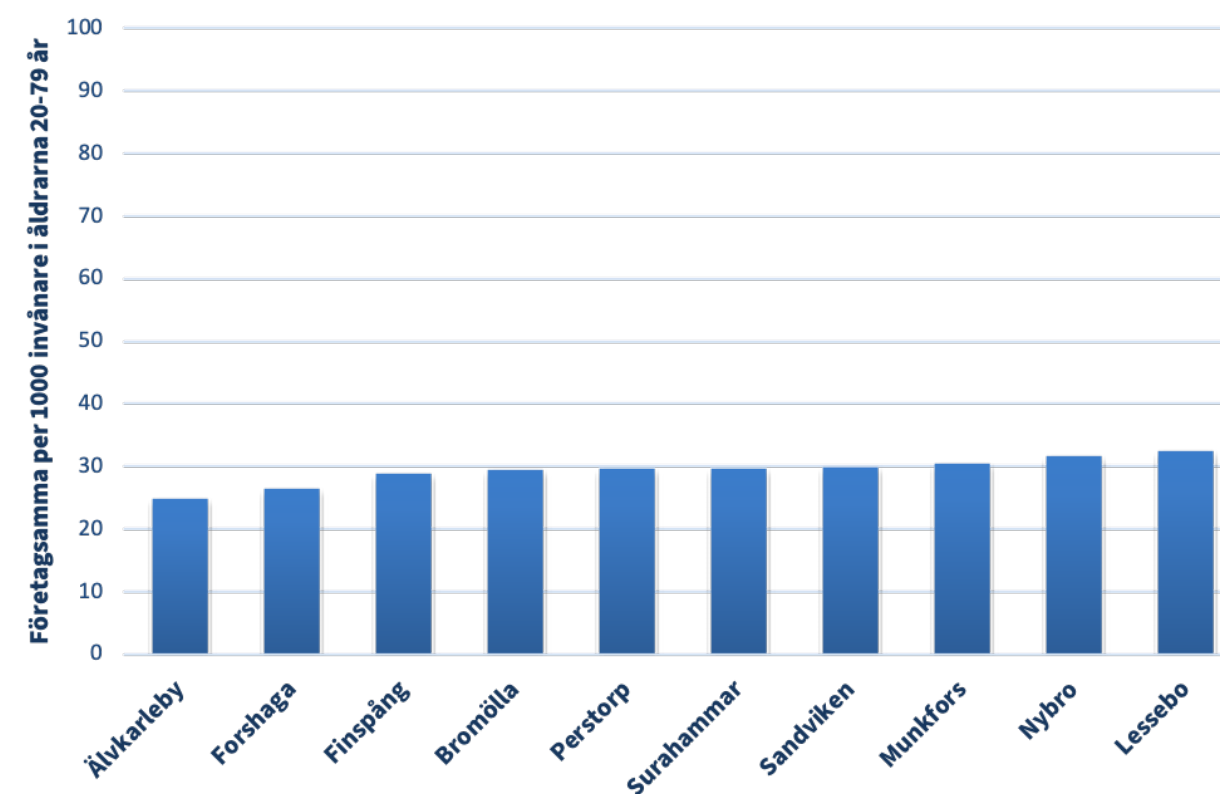
”

Figur 15 visar de tio kommunerna i gruppen som har lägst andel *företagsamma*. Älvkarleby har lägst andel med bara 2,5 procent *företagsamma*. Andelen är under tre procent även i Forshaga, Finspång och Bromölla. De kommuner där andelen *företagsamma* är lägre än eller omkring tre procent – särskilt Älvkarleby, Forshaga, Finspång och Bromölla har en allvarlig brist på privata arbetsplatser. Det är indikation på svagt ekosystem av lokala företagare - vilket bäddar för stagnerande tillväxt och brist på jobbskapande.

Det lokala företagsklimatet består inte enbart av skillnader i hur kommunala tjänstepersoner hanterar företagsärenden, utan också i de nätverk av företag som finns och deras samspel med varandra. Kommuner med en längre tradition av företagande och samverkan mellan de lokala företagen tenderar att ha fler aktiva företagare och därmed bättre villkor på arbetsmarknaden.

Gemensamt för många kommuner i denna grupp förefaller vidare vara att man historiskt varit bruksorter och där även om bruken är borta så finns rester av en tidigare kultur kvar. Det är en utmaning att främja företagsamhet där det av tradition har funnits begränsade inslag, då kunskapen, nätverken och kapitalet är mera begränsade. I kommuner som har starka små och medelstora företag finns ofta större möjligheter för nya företag att växa fram, eftersom det finns fler aktörer att marknadsföra företagstjänster till. Fler *företagsamma* är en viktig målsättning för kommuner att verka för, då det i grunden handlar om att skapa ett starkare ekosystem bland lokala små och medelstora företag.

Figur 15. Större städer & kommuner nära större stad med lägst frekvens företagsamma

Kommun	Företagsamma per capita (näringsidkare med anställda per tusen invånare i åldrarna 20–79 år)
	Rankad från högst till lägst andel
Berg	59
Trosa	55
Älvsbyn	53
Ängelholm	51
Lekeberg	50
Strängnäs	49
Uddevalla	49
Höganäs	48
Helsingborg	48
Krokom	48
Östersund	48
Vindeln	48
Söderköping	47
Laholm	47
Nykvarn	47
Enköping	47
Sjöbo	47
Karlstad	46
Sundsvall	46
Borlänge	45
Laxå	45
Jönköping	45
Valdemarsvik	45
Kristianstad	45
Västerås	45
Mark	45
Grästorp	44

Kalmar	44
Knivsta	44
Gnesta	44
Tingsryd	44
Borås	43
Askersund	43
Säter	43
Hörby	43
Ulricehamn	43
Bräcke	43
Sala	43
Gävle	43
Bjurholm	42
Gagnef	42
Mörbylånga	42
Luleå	42
Norrköping	42
Halmstad	42
Nora	42
Örebro	42
Habo	42
Sölvesborg	42
Örkelljunga	42
Uppvidinge	41
Aneby	41
Kil	41
Herrljunga	41
Växjö	40
Kinda	40
Åstorp	40
Hässleholm	40
Mjölby	39
Klippan	39
Linköping	39
Heby	39

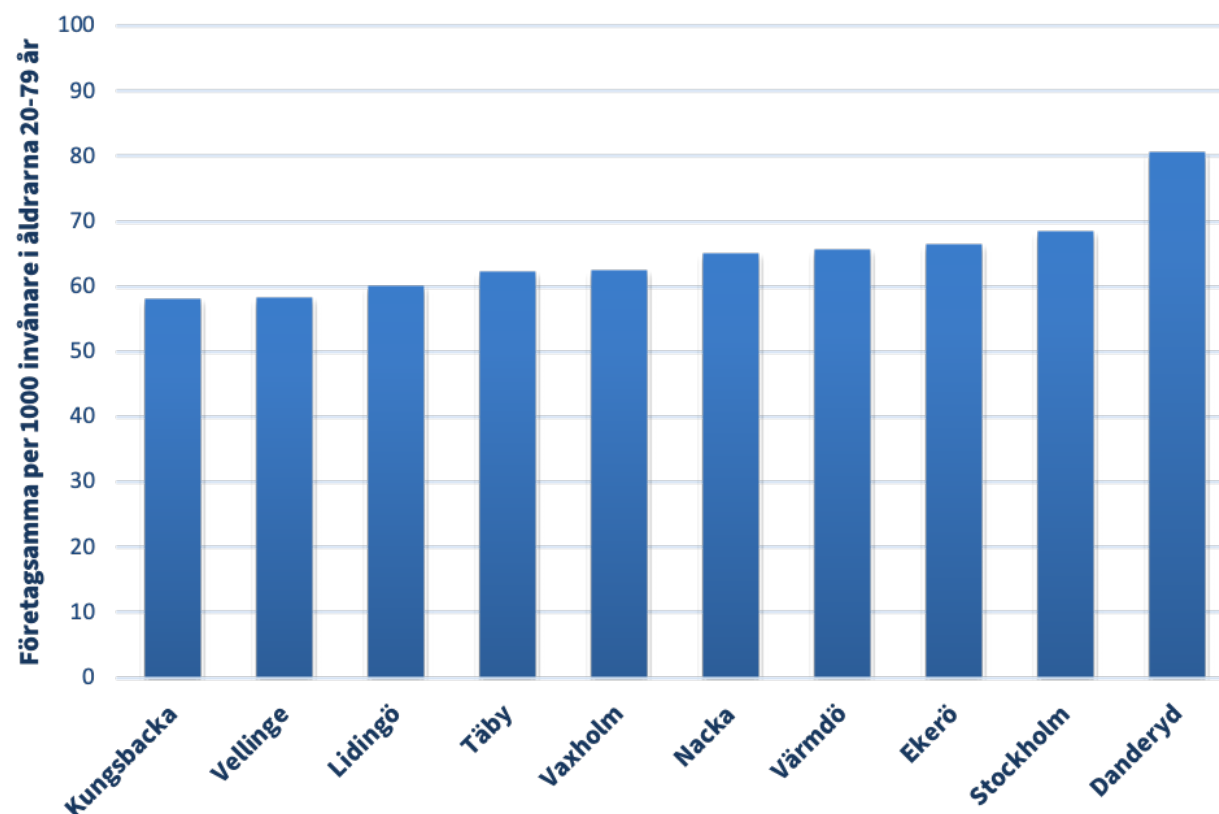
Köping	39
Östhammar	38
Södertälje	38
Ockelbo	38
Eslöv	38
Åtvidaberg	38
Vaggeryd	38
Landskrona	38
Tierp	38
Robertsfors	37
Svalöv	37
Kristinehamn	37
Nordmaling	37
Svenljunga	37
Motala	37
Uppsala	36
Eskilstuna	36
Tranemo	36
Kumla	36
Nässjö	36
Lund	35
Östra Göinge	35
Hallstahammar	35
Boden	35
Hallsberg	35
Torsås	35
Timrå	35
Alvesta	35
Umeå	35
Lindesberg	34
Trollhättan	34
Hammarö	34
Vänersborg	34
Mullsjö	33
Vännäs	33

Hylte	33
Grums	33
Bjuv	32
Lessebo	32
Nybro	32
Munkfors	30
Sandviken	30
Surahammar	30
Perstorp	30
Bromölla	29
Finspång	29
Forshaga	26
Älvkarleby	25

Appendix D. Utveckling av företagsamma i och nära storstäder

Storstadskommuner och storstadsnära kommuner i Sverige utgörs av Stockholm, Göteborg, Malmö samt kommunerna runt dessa städer. Sammanlagt finns 46 kommuner i denna grupp. I figur 16 visas de tio kommuner i gruppen som har högst andel *företagsamma*. I topp hamnar liksom tidigare år Danderyd, där hela 8,1 procent av de vuxna är *företagsamma* vilket näst efter Åre är högst i landet. Huvudstadskommunen Stockholm har 6,8 procent *företagsamma*. Ekerö är en mycket företagsam kommun med 6,7 procent *företagsamma*. I Värmdö, Nacka, Vaxholm, Täby och Lidingö är 6 procent eller mera av de vuxna *företagsamma*.

Figur 16. Storstäder & storstadsnära kommuner med högst frekvens företagsamma

En jämförelse av de tre storstäderna visar att bara 4,6 procent av de vuxna är *företagsamma* i Göteborg och 4,4 procent i Malmö, klart lägre än 6,8 procent i Stockholm. Det är i grunden samma mönster som har framträtt även i mätningarna av *företagsamma* de senaste åren. Sveriges näst största och tredje största stad har en uppenbar brist på *företagsamma*, företagandet lyser med sin

frånvaro, trots att Göteborg och Malmö är högskolestäder, med hamnar och omfattande handel med omvärlden. Malmö har dessutom fördelen av att vara nära integrerad med Danmarks huvudstad Köpenhamn. Denna nära regionala integrering gör att Malmö i grunden har samma konkurrenskraft av storskalighet och närhet till en stor köpstark marknad som Stockholm har.

Särskilt Göteborg har relativt låg andel *företagsamma*. Göteborg präglas också av omfattande fokus på att bedriva näringsverksamhet i kommunal och regional regi, vilket leder till utträngning av de lokala småföretagen.

I figur 17 visas de tio kommunerna i gruppen som har lägst andel *företagsamma*. I år har Ale, Lilla Edet och Salem tillsammans lägst nivå, då det i dessa kommuner är 3,5 procent av de vuxna som driver privata arbetsplatser. Nivån är också under 4 procent även i Botkyrka, Sundbyberg, Trelleborg, Järfälla och Upplands-Bro.

Skillnaderna är stora bland kommuner i Stockholmsregionen, vilket också reflekteras i dessa kommuners socioekonomiska status. De ekonomiskt starkare kommunerna i Stockholms län har en hög koncentration av *företagsamma* medan de med lägre genomsnittliga inkomster har en betydligt lägre nivå. Detta är en tydlig indikation på att *företagsamma* inte bara bidrar med jobbskapande, utan också spelar en avgörande roll för välståndsutvecklingen. Det kan även vara så att *företagsamma* söker sig till kommuner med en starkare företagarkultur.

Det finns mycket som kan göras för att stärka företagandets villkor i storstäderna och deras kranskommuner, där frågan om tryggheten från kriminalitet, det vill säga utsatthet för brott, är bland de främsta. Trygghet är en nödvändig komponent för ett välfungerande samhälle. Stärkt trygghet behövs i hela Sverige, särskilt i storstäderna och i en del av deras kranskommuner som har omfattande problem med kriminella element.

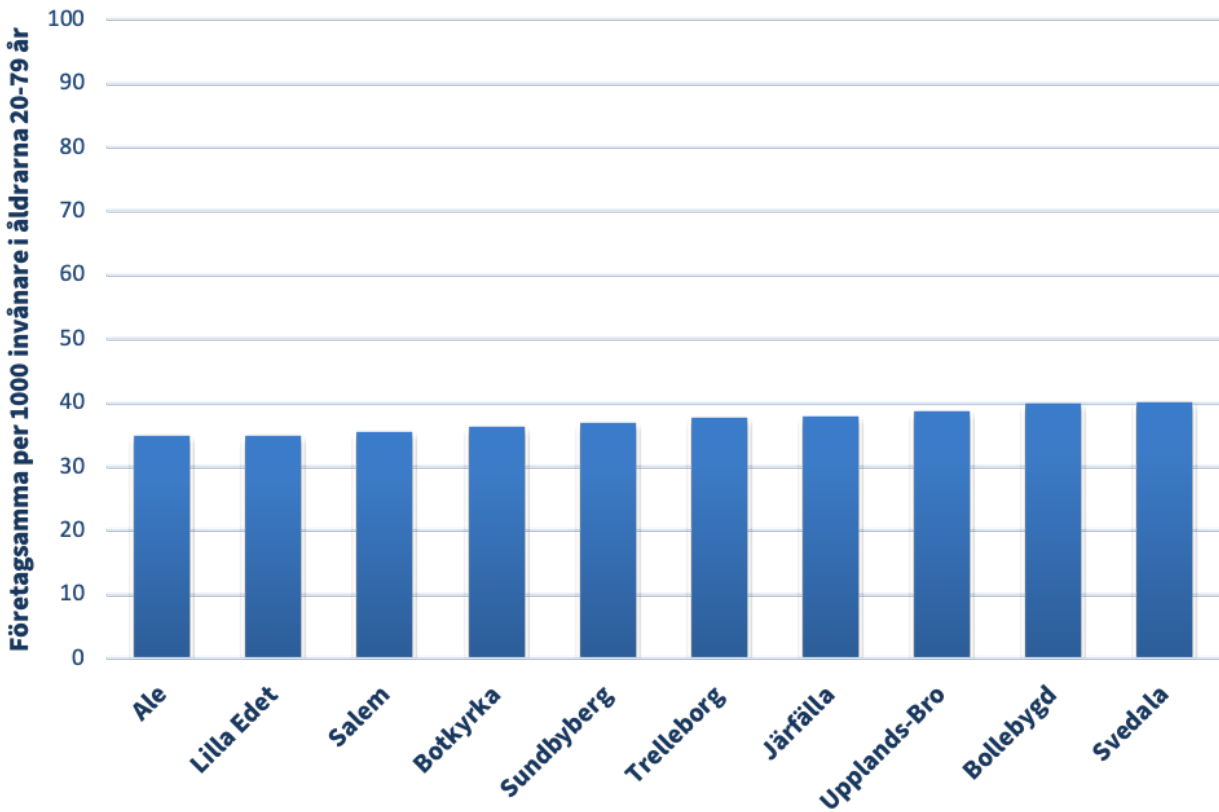
Frågan om kommunal näringsdrift är särskilt aktuell i Sveriges näst största stad, då Göteborgs Stad har stort fokus på att driva egen näringsverksamhet i skev konkurrens, uppbackad av skattebetalarnas medel och i strid med kommunens roll som reglerare av många beslut som berör det lokala näringslivet.

”

Även frågan om kommunsektorns näringsdrift är relevant att beakta, särskilt i Göteborg. I Stockholm finns 1,2 procent av den vuxna befolkningen anställda i kommunalt och regionalt drivna företag i näringslivet, i osund konkurrens med de lokala företagen, enligt uppskattningar i denna rapport.⁷ Genomsnittet för landets samtliga kommuner är 1,5 procent, så Stockholm har relativt få anställda i av kommunsektorn drivna företag i näringslivet. I Malmö är andelen ännu lägre 0,9 procent. I Göteborg är det dock hela 2,2 av den vuxna befolkningen som jobbar i av kommunsektorn drivna företag i näringslivet. Frågan om kommunal näringsdrift är särskilt aktuell i Sveriges näst största stad, då Göteborgs Stad har stort fokus på att driva egen näringsverksamhet i skev konkurrens, uppbackad av skattebetalarnas medel och i strid med kommunens roll som reglerare av många beslut som berör det lokala näringslivet.

⁷ Uppskattningarna baseras på antagandet att fördelningen av de regionala bolagens anställda i de respektive kommunerna som ingår följer fördelningen av den vuxna befolkningens spridning, samt på antagandet att andelen av företagen drivna av enskilda kommuner och regioner som verkar i näringslivet följer andelen som mäts på riksnivå.

Figur 17. Storstäder & storstadsnära kommuner med lägst frekvens företagsamma

Kommun	Företagsamma per capita (näringsidkare med anställda per tusen invånare i åldrarna 20-79 år) Rankad från högst till lägst andel
Danderyd	81
Stockholm	68
Ekerö	67
Värmdö	66
Nacka	65

Vaxholm	63
Täby	62
Lidingö	60
Vellinge	58
Kungsbacka	58
Österåker	57
Stenungsund	56
Solna	56
Vallentuna	54
Lomma	53
Sollentuna	51
Sigtuna	50
Kungälv	50
Tyresö	50
Härryda	50
Möndal	49
Håbo	49
Huddinge	49
Lerum	49
Kävlinge	48
Alingsås	47
Öckerö	47
Göteborg	46
Haninge	45
Partille	45
Malmö	44
Staffanstorps	44
Burlöv	43
Nynäshamn	43
Upplands Väsby	43
Skurup	41
Svedala	40
Bollebygd	40
Upplands-Bro	39
Järfälla	38

Trelleborg	38
Sundbyberg	37
Botkyrka	36
Salem	35
Lilla Edet	35
Ale	35

